

”Oktober i lederstolen” og ”Harlekens Alle hjerters dag”

To noveller av Neil Gaiman

Oversatt og kommentert av Helle Elisabet Jæger Eilertsen

ENG4490 Masteroppgave i litterær oversettelse fra engelsk til

norsk

Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk

Veileder: Ragnhild Eikli

Universitetet i Oslo

Vår 2011

Takksigelser

- Stor takk til Ragnhild Eikli for god støtte og veiledning gjennom semesteret, og for morsomme, interessante og lærerike samtaler
- Takk også til min søster Linda for korrekturlesning og gode råd, og til min forlovede Øystein for tålmodighet, støtte og oppmuntring

Innholdsfortegnelse

Oversettelser	4
Oktober i lederstolen.....	5
Harlekins Alle hjerters dag.....	16
Kommentar til oversettelsene	24
1. Forfatter og tekster.....	25
2. Teoretisk tilnærming.....	25
3.1. Stilvalg.....	27
3.2. Hjemliggjøring eller ikke.....	29
3.3. Flyt.....	30
4. Navn.....	31
5. Referanse til annen litteratur.....	33
6. Kulturspesifikke ord/låneord.....	34
6.1. Produktnavn.....	34
6.2. Amerikanske fenomener.....	35
6.3. Matretter.....	36
6.4. Andre ord.....	36
7. Dobbelbetydning.....	37
8. Særegne uttrykk.....	38
9. Språklige virkemidler: Alliterasjon.....	39
10. Konklusjon.....	39
Litteraturliste.....	41
Kildetekster	
October in the Chair.....	43
Harlequin Valentine.....	62

Oversettelser

Oktober i lederstolen

Oktober satt i lederstolen, så det var kjølig den kvelden, og bladene var røde og oransje og falt ned fra trærne som omga skogholtet. De tolv satt rundt et leirbål, og stekte digre pølser på pinner; det freste og sprakte når fettet dryppet ned på den brennende epleveden, og de drakk fersk eplesteder, skarp og syrlig på tungene deres.

April tok en forsiktig bit av pølsen sin, som sprakk i det hun satte tennene i den, og det rant pølsesaft nedover haken hennes. ”Forbaskede sugmøkk,” sa hun.

Lille, tykke Mars, som satt ved siden av henne, lo lavt og grovt, og dro frem et digert, skittent lommeørkle. ”Vær så god,” sa han.

April tørket seg på haken. ”Takk,” sa hun. ”Den pokkers innvollsklumpen brant meg. Jeg har nok en blemme i morgen.”

September gjespet. ”For en hypokonder du er,” sa han fra andre siden av bålet. ”Og for et *språk*.” Han hadde syltynn bart og viker i hårfestet, slik at pannen hans virket høy og klok.

”La henne være,” sa Mai. Det mørke håret hennes var klippet kort inntil hodet, og hun hadde på seg fornuftige støvler. Hun røykte en liten, brun cigarillo som hadde en kraftig nellikdunst. ”Hun er følsom.”

”Å *kjære* vene,” sa September. ”Spar meg.”

Vel vitende om sin posisjon i lederstolen nippet Oktober til eplestoleren, kremtet og sa: ”Ok. Hvem vil begynne?” Stolen han satt i var hugget ut av en stor kubbe av eik, og hadde innfelte partier med ask, seder og kirsebærtre. De elleve andre satt på trestubber som var plassert rundt det lille bålet. Mange års bruk og slitasje hadde gjort trestubbene glatte og komfortable.

”Hva med referatene?” spurte Januar. ”Vi fører alltid referat når jeg sitter i lederstolen.”

”Men du sitter ikke i lederstolen nå, ikke sant, vennen?” sa September med elegant liksom-omsorg.

”Hva med referatene?” gjentok Januar. ”Dere kan ikke ignorere dem.”

”La de små rakkerne finne ut av det selv,” sa April mens hun førte den ene hånden gjennom det lange, blonde håret. ”Og jeg synes September burde begynne.”

September godtet seg, og nikket. ”Det ville være en sann glede,” sa han.

”Vent - vent,” sa Februar. ”Vent nå litt. Ordstyreren har ikke ratifisert det. Ingen begynner før Oktober sier hvem som begynner, og så skal ingen andre snakke. Kan vi kanskje få noe som i det minste ligner litt på orden her?” Han kikket på dem, liten, blek og kledd i blått og grått fra topp til tå.

”Det er greit,” sa Oktober. Skjegget hans var fullt av farger, som en treklynge om høsten, mørkebrunt, flammende oransje og vinrødt, en ustelt floke tvers over den nedre delen av ansiktet. Kinnene hans var røde som epler. Han så ut som en venn; som en du hadde kjent hele livet. ”September kan begynne. La oss bare komme i gang.”

September la resten av pølsen sin i munnen, tygget pent og tømte siderkruset. Så reiste han seg, bukket til forsamlingen og begynte å snakke.

”Laurent DeLisle var den dyktigste kokken i hele Seattle; det var i hvert fall det Laurent DeLisle mente, og Michelinstjernene på døren hans bekreftet denne oppfatningen. Han var en utmerket kokk, det er sant; lammebrïocher hans vant flere priser; den røkte vaktelen og raviolien med hvit trøffel ble beskrevet som ”verdens tiende underverk” i Gastronomien. Men vinkjelleren hans... å, vinkjelleren... det var den som var kilden til stoltheten og lidenskapen hans.

Det kan jeg forstå. De siste grønne druene blir høstet i meg, og mesteparten av de røde: Jeg setter pris på utsøkt vin, aromaen, smaken, ettersmaken også.

Laurent DeLisle kjøpte vinen sin på auksjoner, fra private vinelskere og fra vel ansette forhandlere: han insisterte på å få vite herkomsten til enhver vin, for svindel er dessverre altfor vanlig når en flaske kan selges for fem, ti, hundre tusen dollar, eller pund, eller euro.

Skatten – selve juvelen – den sjeldneste av de sjeldne og det absolutt beste fra den tempererte vinkjelleren hans, var en flaske 1902 Château Lafitte. Den var på vinmenyen til hundre og tjue tusen dollar, selv om den sant å si var uvurderlig, for den var den siste flasken av sitt slag.”

”Unnskyld meg,” sa August høflig. Han var den tykkeste av dem alle, med tynt hår kjemmet i gylne tjafser tvers over den rosa knollen.

September glodde olmt ned på sidemannen. ”Ja?”

”Er dette den der en eller annen rik fyr kjøper vinen til middagen, og kokken beslutter at middagen den rike fyren har bestilt ikke er god nok for vinen, så han sender ut en annen middag, og fyren tar en munnfull, og han har liksom en slags sjelden allergi, så han bare dør der og da, og vinen blir ikke drukket likevel?”

September sa ingenting. Uttrykket hans talte for seg selv.

”For hvis det er den, så har du fortalt den før. For mange år siden. Teit historie da. Teit historie nå.” August smilte. De rosa kinnene hans skinte i lyset fra ilden.

September sa: ”Lidenskap og kultur faller tydeligvis ikke i smak hos alle. Noen av oss foretrekker grillfester og øl, mens andre liker – ”

Februar sa: ”Vel, ikke at jeg liker det, men han har på en måte et poeng. Det må være en ny historie.”

September løftet det ene øyebrynet og snurpet sammen munnen. ”Jeg er ferdig,” sa han bryskt. Han satte seg på stubben sin.

De så på hverandre over bålet, de tolv månedene i året.

Juni løftet nølende og anstendig hånden, og sa: ”Jeg har en om en vakt i sikkerhetskontrollen på LaGuardia flyplass, som kunne lese alt om mennesker ut fra omrisset av bagasjen deres på skjermen, og en dag så hun et bagasjeomriss som var så vakkert at hun forelsket seg i mennesket, så hun måtte finne ut hvem av menneskene i køen denne personen var, og hun klarte det ikke, og hun lengtet i mange måneder. Og da denne personen kom gjennom sikkerhetskontrollen igjen, visste hun hvem det var denne gang, og det var den mannen, og han var en rynkete, gammel indisk mann, og hun var pen og svart og rundt 25 år, og visste at det aldri kom til å funke, og hun lot ham gå, for ut fra omrisset av formene i bagene hans, kunne hun også se at han snart skulle dø.”

Oktober sa: ”Greit nok, unge Juni. Fortell den.”

Juni stirret på ham, som et skremt dyr. ”Jeg gjorde jo nettopp det,” sa hun.

Oktober nikket. ”Det gjorde du, ja,” sa han før noen av de andre fikk sagt noe. Og så sa han: ”Skal vi gå over til min historie?”

Februar snøftet. ”Det er feil rekkefølge, gamle venn. Mannen i lederstolen skal bare fortelle sin historie når resten er ferdig. Kan ikke hoppe rett til hovedbegivenheten.”

Mai la et dusin kastanjenøtter på risten over ilden, og plasserte dem i mønstre med ildtangen. ”La ham fortelle historien sin hvis han vil,” sa hun. ”Den kan i hvert fall ikke være verre enn den om vinen. Og jeg har andre ting å gjøre. Blomster springer ikke ut av seg selv. De som stemmer for?”

”Tar du dette opp til formell avstemning?” sa Februar. ”Jeg kan ikke tro det. Jeg kan ikke tro at dette skjer.” Han tørket svetten av pannen med en håndfull lommeørklær som han tok frem fra ermet.

Syv hender rakte i været. Fire stykker holdt hendene nede: Februar, September, Januar og Juli. (Dette er ikke noe personlig, sa Juli unnskyldende. ”Det er kun prosessuelt. Vi burde ikke skape presedens.”)

”Da er det bestemt,” sa Oktober. ”Er det noen som vil si noe før jeg begynner?”

”Eh. Ja. Noen ganger,” sa Juni, ”noen ganger tror jeg det er noen som betrakter oss fra skogen, og så ser jeg etter, men det er ingen der. Men jeg tror det likevel.”

April sa: ”Det er fordi du er gæern.”

”Mhm,” sa September til alle. ”Der har du April. Hun er følsom, men hun er likevel den grusomste.”

”Nok,” sa Oktober. Han strakte seg i stolen. Han knekte en hasselnøtt med tennene, pirket ut kjernen, kastet skallbitene inn i ilden, hvor de hveste, freste og smalt, og han begynte.

Det var en gutt, *sa Oktober*, som ikke hadde det noe bra hjemme enda de ikke slo ham. Han passet ikke inn, ikke i familien sin, ikke i landsbyen sin, ikke engang i livet sitt. Han hadde to brødre som var tvillinger, eldre enn ham, og som var slemme mot ham eller ignorerte ham, og som var populære. De spilte fotball: på noen kamper scoret den ene tvillingen mer og var helten, og på andre kamper var det den andre tvillingen som gjorde det. Lillebroren deres spilte ikke fotball. De hadde et kallenavn på broren. De kalte ham Spjælingen.

De hadde kalt ham Spjælingen siden han var baby, og i begynnelsen hadde moren og faren deres irettesatt dem.

Tvillingene sa, ”Men han *er* jo kulletts spjæling. Se på *ham*. Se på *oss*.” Guttene var seks da de sa dette. Foreldrene syntes det var søtt. Et navn som Spjælingen kan være smittsomt, så ganske snart var det bare bestemoren, når hun ringte på bursdagen hans, som kalte ham Donald, og folk som ikke kjente ham.

Så, kanskje fordi navn har makt, var han en spjæling: tynn, liten og nervøs. Han ble født med rennende nese, og den hadde ikke sluttet å renne på ti år. Når de spiste, hvis tvillingene likte maten, stjal de hans; hvis de ikke likte den, rottet de seg sammen og la maten sin på hans tallerken, slik at han havnet i trøbbel for å la god mat ligge igjen uspist.

Faren deres gikk aldri glipp av en fotballkamp, og kjøpte en is etterpå til den tvillingen som hadde scoret mest og en trøsteis til den andre. Moren deres beskrev seg selv som en aviskvinne, selv om hun for det meste solgte annonseplass og abonnementer; hun hadde gått tilbake i full jobb etter at tvillingene var i stand til å ta vare på seg selv.

De andre ungene i klassen til gutten beundret tvillingene. De hadde kalt ham Donald i flere uker i første klasse, helt til det sivet ut at brødrene kalte ham Spjælingen. Det var sjelden lærerne kalte ham noe som helst, skjønt de seg i mellom av og til kunne si at det var synd den yngste Covayguttene ikke var like full av mot, fantasi og liv som brødrene.

Spjælingen var ikke sikker på når det var han først bestemte seg for å rømme; heller ikke når dagdrømmene gikk over grensen og ble planer. Innen han innrømte for seg selv at han skulle dra, hadde han en stor tupperwareboks gjemt under en presenning bak garasjen som inneholdt tre Mars- og to Milky Way-sjokolader, en pose med nøtter, en liten pose lakris,

en lommelykt, flere tegneserier, en uåpnet pakke med tørkede kjøttbiter og 37 dollar, mesteparten i 25 centsmynter. Han likte ikke smaken av tørket kjøtt, men han hadde lest at oppdagelsesreisende hadde levd i flere uker på det og ingenting annet, og det var da han puttet kjøttet ned i boksen, og satte på lokket med et smell, at han visste at han ble nødt til å rømme.

Han hadde lest bøker, aviser og blader. Han visste at hvis du rømte, så møtte du noen ganger fæle mennesker som gjorde fæle ting med deg, men han hadde også lest eventyr, så han visste at det fantes snille mennesker der ute, side om side med de onde.

Spjælingen var en liten, mager tiåring med rennende nese og et tomt ansiktsuttrykk. Om du prøvde å plukke ham ut fra en gjeng med gutter, ville du ta feil. Han ville være den andre. På utsiden. Han som øynene dine gled forbi.

I hele september utsatte han å dra. Det måtte en skikkelig fæl fredag til, da begge brødrene satte seg på ham (og han som satt på fjeset hans prompet, og lo voldsomt), for at han skulle bestemme seg for at uansett hvilke onder som ventet ute i verden, kunne han tåle dem, kanskje til og med foretrekke dem.

Lørdag: Brødrene hans skulle passe på ham, men de dro snart inn til byen for å treffe en jente de likte. Spjælingen gikk bak garasjen, og fant tuppewareboksen under presenningen. Han tok den med opp på soverommet. Han tømte innholdet i skolesekken ut på sengen, fylte den med godteriet, tegneseriene, 25 centsmyntene og det tørkede kjøttet. Han fylte en tom brusflaske med vann.

Spjælingen gikk inn til byen, og satte seg på en buss. Han kjørte vestover, så langt vest som ti dollar i 25 centsmynter tok ham, til et sted han ikke kjente, noe han tenkte var en god start, så gikk han av bussen og tok beina fatt. Det var ikke noe fortau nå, så når biler kom forbi, gikk han til siden og ut i grøften, i sikkerhet.

Solen hang høyt. Han var sulten, så han lette i sekken sin og fant frem en Mars-sjokolade. Etter at han hadde spist den, fant han ut at han var tørst, og han drakk nesten halvparten av vannet fra brusflasken før han innså at han måtte rasjonere det. Han hadde trodd at når han kom seg ut av landsbyen, ville han finne kilder med friskt vann overalt, men det var ingen å finne. Men det var en elv som rant under en bred bro.

Da Spjælingen var kommet halvveis over broen, stoppet han for å stirre ned i det brune vannet. Han husket noe han hadde blitt fortalt på skolen: at til syvende og sist renner alle elver ut i havet. Han hadde aldri vært ved sjøen. Han klatret ned elvebredden, og fulgte elven. Det var en gjørmet sti langs elvebredden, og ølbokser og plastemballasje her og der som viste at folk hadde gått her tidligere, men han så ingen mens han gikk.

Han drakk opp resten av vannet.

Han lurte på om de hadde begynt å lete etter ham ennå. Han så for seg politibiler, helikoptre og hunder som prøvde å finne ham. Han ville unngå dem. Han ville komme seg til havet.

Elven rant over noen steiner, og vannet plasket. Han så en blå hegre med utslåtte vinger sveve forbi ham, og han så øyestikkere, ensomme nå på slutten av sesongen, og noen ganger små klynger med mygg som nøt at det var indian summer. Den blå himmelen ble grå i skumringen, og en flaggermus svingte nedover for å snappe insekter i luften. Spjælingen lurte på hvor han skulle sove den natten.

Snart delte stien seg, og han tok den veien som ledet vekk fra elven i håp om at den ville føre ham til et hus eller en gård med en tom låve. Han gikk en stund, mens det fortsatte å skumre, til han fant et falleferdig og uhyggelig våningshus ved enden av stien. Spjælingen gikk rundt huset, og mens han gikk ble han stadig mer sikker på at ingenting kunne få ham til å gå inn i det, og så klatret han over et ødelagt gjerde til et forlatt beite, og la seg til å sove i det lange gresset med skolesekken som pute.

Han lå på ryggen med klærne på, og stirret opp på himmelen. Han var ikke det minste trøtt.

”De savner meg nok nå,” sa han til seg selv. ”De er nok redde for meg.”

Han så for seg at han kom hjem om et par års tid. Gleden i ansiktene til familien når han gikk opp stien til døren hjemme. Velkomsten deres. Kjærligheten deres...

Han våknet noen timer senere med det sterke måneskinnet i ansiktet. Han kunne se hele verden – så klar som dagen, som i barnerimet, men blek og uten farger. Over ham var månen full, eller nesten, og han så for seg et ansikt som så ned på ham, ikke uvennlig, i skyggene og utformingene på månens overflate.

En stemme sa: ”Hvor kommer du fra?”

Han satte seg opp, han var ikke redd, ikke ennå, og så seg rundt. Trær. Langt gress. ”Hvor er du? Jeg ser deg ikke.”

Noe han hadde trodd var en skygge, rørte på seg ved siden av et tre ved enden av beitet, og han så en gutt på sin egen alder.

”Jeg har rømt hjemmefra,” sa Spjælingen.

”Oi,” sa gutten. ”Det må ha krevd en masse mot.”

Spjælingen gliste av stolthet. Han visste ikke hva han skulle si.

”Vil du gå en tur?” sa gutten.

”Ja,” sa Spjælingen. Han flyttet skolesekken inntil gjerdestolpen slik at han skulle finne den igjen.

De gikk ned skråningen, og holdt seg langt unna det gamle våningshuset.

”Er det liv der?” spurte Spjælingen.

”Egentlig ikke,” sa den andre gutten. Han hadde blondt, fint hår som var nesten hvitt i måneskinnet. ”Noen folk prøvde for lenge siden, men de trivdes ikke, og dro sin vei. Så flyttet det andre mennesker inn. Men det er ikke noe liv der nå. Hva heter du?”

”Donald,” sa Spjælingen. Og så, ”Men de kaller meg Spjælingen. Hva kaller de deg?”

Gutten nølte. ”Minnes,” sa han.

”Det er et kult navn.”

Minnes sa: ”Jeg hadde et annet navn før, men jeg kan ikke lese det lenger.”

De presset seg frem gjennom en diger jernport som hadde rustnet mens den sto halvveis åpen og halvveis igjen, og de var på den lille engen ved bunnen av skråningen.

”For et kult sted,” sa Spjælingen.

Det var flere dusin med steiner i alle størrelser på den lille engen. Høye steiner, større enn noen av guttene, og små steiner, akkurat passe til å sitte på. Noen av steinene var knust. Spjælingen visste hva slags sted dette var, men det skremte ham ikke. Det var et sted som ble satt pris på.

”Hvem er begravd her?” spurte han.

”For det meste greie folk,” sa Minnes. ”Det var en by der borte før. Forbi de trærne. Men så kom jernbanen, og de bygde en stasjon i nabobyen, så vår by tørket inn på en måte, raste sammen og blåste bort. Man kan gjemme seg i trærne, og gå inn i gamle hus og hoppe ut.”

Spjælingen sa: ”Er de som det våningshuset oppi der? De andre husene?” Han ville ikke gå inn i dem hvis de var det.

”Nei,” sa Minnes. ”Ingen går inn i dem, utenom meg. Og noen dyr, av og til. Jeg er den eneste ungen her omkring.”

”Jeg tenkte meg det,” sa Spjælingen.

”Kanskje vi kan gå ned og leke i dem,” sa Minnes.

”Det ville vært skikkelig kult,” sa Spjælingen.

Det var en perfekt natt, tidlig i oktober: nesten like varm som en sommernatt, og fullmånen dominerte himmelen. Man kunne se alt.

”Hvilken av disse er din?” spurte Spjælingen.

Minnes rettet seg stolt opp, og tok Spjælingen i hånden. Han dro ham til et overgrodd hjørne av engen. De to guttene skjøv til side det lange gresset. Steinen lå flatt i jorden, og den

hadde datoer risset inn i seg fra hundre år tilbake. Mye av det var slitt vekk, men under datoene var det mulig å skimte ordene

MINNES I KJÆRLIGHET

HVIL I F

”Fred, regner jeg med,” sa Minnes.

”Ja, det tror jeg og,” sa Spjælingen.

De gikk ut gjennom porten, ned en kløft og inn i det som var igjen av den gamle byen. Trær vokste gjennom hus, og bygninger hadde falt sammen, men det var ikke skummelt. De lekte gjemsel. De utforsket. Minnes viste Spjælingen noen ganske kule steder, deriblant et lite ettroms hus, som han sa var den eldste bygningen i hele området. Det var i ganske god stand også, tatt i betraktning hvor gammelt det var.

”Jeg kan se ganske godt i måneskinnet,” sa Spjælingen. ”Til og med inne. Jeg visste ikke at det var så lett.”

”Ja,” sa Minnes. ”Og etter en stund blir du flink til å se, selv når det ikke er måneskinn.”

Spjælingen var misunnelig.

”Jeg må på do,” sa Spjælingen. ”Er det noe sted rundt her jeg kan gå?”

Minnes tenkte seg om et øyeblikk. ”Jeg vet ikke,” innrømmet han. ”Jeg gjør ikke sånt lenger. Det er noen uthus som fortsatt står, men det kan hende de ikke er trygge. Best å gjøre det i skogen.”

”Som en bjørn,” sa Spjælingen.

Han gikk ut bakdøren og inn i skogen, som presset seg inn mot hytteveggen, og gjorde det han skulle bak et tre. Han hadde aldri gjort det ute i friluft før. Han følte seg som et vilt dyr. Da han var ferdig, tørket han seg med falne blader. Så gikk han tilbake til forsiden av huset. Minnes satt badet i måneskinn og ventet på ham.

”Hvordan døde du?” spurte Spjælingen.

”Jeg ble syk,” sa Minnes. ”Mammaen min skreik og bar seg noe voldsomt. Så døde jeg.”

”Hvis jeg ville bli her med deg,” sa Spjælingen, ”måtte jeg også dø, da?”

”Kanskje,” sa Minnes. ”Jo, jeg tror det.”

”Hvordan er det? Å være død?”

”Jeg har ikke noe i mot det,” innrømmet Minnes. ”Det verste er å ikke ha noen å leke med.”

”Men det må jo være mange mennesker oppe på den engen,” sa Spjælingen. ”Leker de aldri med deg?”

”Nei,” sa Minnes. ”For det meste sover de. Og når de er oppe og går, gidder de ikke å gå rundt og se greier og gjøre ting. De gir blaffen i meg. Ser du det treet?”

Det var et bøketre med glatt, grå bark, som hadde slått sprekker av elde. Det sto i det som en gang måtte ha vært torget i byen, nitti år før.

”Ja,” sa Spjælingen.

”Vil du klatre i det?”

”Det ser ganske høyt ut.”

”Det er det. Men det er lett å klatre i. Jeg kan vise deg.”

Det var lett å klatre i. Det var håndtak i barken, og guttene klatret opp den store bøken som et par apekatter, eller pirater, eller krigere. Fra toppen av treet kunne man se hele verden. I øst begynte himmelen så vidt å lysne.

Alt ventet. Natten var i ferd med å ende. Verden holdt pusten, og forberedte seg på å begynne igjen.

”Dette var den beste dagen noensinne,” sa Spjælingen.

”Samme her,” sa Minnes. ”Hva skal du gjøre nå?”

”Jeg vet ikke,” sa Spjælingen.

Han så for seg at han reiste rundt i verden, helt til havet. Han så for seg at han ble eldre, at han oppdro seg selv etter nakken. Et eller annet sted på veien ville han bli vanvittig rik. Og da ville han dra tilbake til huset med tvillingene i, og han ville kjøre til døren i den nydelige bilen sin, eller kanskje han ville dukke opp på en fotballkamp (i hodet hans hadde tvillingene verken blitt eldre eller vokst) og se ned på dem på en vennlig måte. Han ville invitere dem alle – tvillingene, foreldrene – på den fineste restauranten i byen, og de ville fortelle ham hvor ille de hadde misforstått ham, og hvor dårlig de hadde behandlet ham. De unnskyldte seg og gråt, og mens alt dette foregikk, sa han ingenting. Han lot unnskyldningene regne over seg. Og så ville han gi hver av dem en gave, og etterpå ville han forlate livene deres igjen, denne gangen for godt.

Det var en herlig drøm.

I virkeligheten visste han at han ville fortsette å gå, og bli funnet i morgen eller dagen etter det, og dra hjem og få kjeft, og alt ville bli akkurat som det var; dag etter dag, time etter

time, til tiden ikke var mer, ville han fortsette å være Spjælingen, bortsett fra at nå ville de være sinte på ham for at han hadde våget å gå sin vei.

”Jeg må legge meg snart,” sa Minnes. Han begynte å klatre ned fra det store bøketreet.

Å klatre ned treet var vanskeligere, fant Spjælingen ut. Du kunne ikke se hvor du plasserte føttene, og måtte famle etter et sted å plassere dem. Flere ganger tråkket han feil og gled, men Minnes klatret ned foran ham og sa ting som: ”Litt til høyre, nå,” og de kom seg trygt ned begge to.

Himmelen fortsatte å lysne, månen bleknet og det var vanskeligere å se. De klatret tilbake gjennom kløften. Noen ganger var ikke Spjælingen sikker på at Minnes var der i det hele tatt, men da han kom til toppen, så han gutten vente på ham.

De sa ikke så mye mens de gikk opp til engen som var full av steiner. Spjælingen la armen over Minnes’ skulder, og de gikk i takt opp bakken.

”Jaja,” sa Minnes. ”Takk for besøket.”

”Jeg hadde det gøy,” sa Spjælingen.

”Ja,” sa Minnes. ”Jeg også.”

Nede i skogen et sted begynte en fugl å synge.

”Hvis jeg ville bli...?” utbrøt Spjælingen. Så stoppet han. *Jeg får kanskje aldri en ny sjanse til å forandre det*, tenkte Spjælingen. Han ville aldri komme seg til havet. De ville aldri la ham få lov.

Minnes sa ingenting; ikke på en lang stund. Verden var grå. Flere fugler sluttet seg til den første.

”Jeg kan ikke gjøre det,” sa Minnes endelig. ”Men kanskje de kan.”

”Hvem?”

”De der inne.” Den blonde gutten pekte opp langs skråningen på det forfalne våningshuset med de taggete, knuste vinduene som avtegnet seg mot dagrenningen. Det grå lyset hadde ikke forandret det.

Spjælingen grøsset. ”Er det mennesker der inne?” sa han. ”Jeg synes du sa det var tomt.”

”Det er ikke tomt,” sa Minnes. ”Jeg sa at det ikke var liv der. Forskjellige greier.” Han så opp på himmelen. ”Jeg må gå nå,” la han til. Han klemte hånden til Spjælingen. Og så var han bare ikke der lenger.

Spjælingen sto på den lille kirkegården helt alene, og hørte på fuglesangen i morgenluften. Så kom han seg opp bakken. Det var vanskeligere alene.

Han plukket opp skolesekken fra der han hadde lagt den. Han spiste den siste Milky Way-sjokoladen og stirret på den forfalne bygningen. De tomme vinduene i våningshuset lignet øyne som betraktet ham.

Det var mørkere der inne. Mørkere enn noe.

Han trengte seg frem gjennom den ugresskvalte gårdsplassen. Døren til våningshuset var for det meste smuldret bort. Han stoppet ved døråpningen, nølte og lurte på om dette var lurt. Han kunne lukte fuktighet og råte og noe annet under overflaten. Han syntes han hørte noe bevege seg langt inne i huset, i kjelleren kanskje, eller på loftet. Subbing, kanskje. Eller hinking. Det var vanskelig å si.

Til slutt gikk han inn.

Ingen sa noe. Oktober fylte trekruset med eplesider da han var ferdig, tømte det og fylte det igjen.

”Det var en historie,” sa Desember. ”Det var det i hvert fall.” Han gned seg i de blekblå øynene med knyttneven. Bålet var nesten sluknet.

”Hva skjedde så?” spurte Juni nervøst. ”Etter at han gikk inn i huset?”

Mai, som satt ved siden av henne, la hånden sin på Junis arm. ”Best ikke å tenke på det,” sa hun.

”Noen andre som vil?” spurte August. Det var stille. ”Da tror jeg vi er ferdige.”

”Det må være en offisiell erklæring,” påpekte Februar.

”De som stemmer for?” sa Oktober. ”Alle sa ”ja” i kor. ”De som stemmer imot?”
Stilhet. ”Da erklærer jeg dette møtet hevet.”

De reiste seg fra plassene ved bålet, strakte seg og gjespet, og gikk av gårde inn i skogen, noen alene, noen sammen, helt til det bare var Oktober og sidemannen som var igjen.

”Din tur i lederstolen neste gang,” sa Oktober.

”Jeg vet det,” sa November. Han var blek, og hadde smale lepper. Han hjalp Oktober ut av trestolen. ”Jeg liker historiene dine. Mine er alltid for dystre.”

”Det synes ikke jeg,” sa Oktober. ”Det er bare det at nettene dine er lengre. Og du er ikke like varm.”

”Når du sier det på den måten,” sa November, ”så føler jeg meg bedre. Vi kan vel ikke noe for hvem vi er.”

”Sånn skal det låte,” sa broren. Og de tok hverandre i hånden da de gikk bort fra bålet oransje glør, og tok historiene sine med seg tilbake inn i mørket.

Til Ray Bradbury

Harlekins Alle hjerters dag

Det er fjortende februar, på den tiden om morgenen når alle barna har dratt på skolen, og alle ektemennene har kjørt til jobben eller blitt satt av ved togstasjonen i utkanten av byen, frostrøykpustende og vinterfrakkledde, for å ta fatt på kollektivferden, når jeg fester hjertet mitt med en nål på Missys ytterdør. Hjertet er mørkerødt, nesten brunt, leverens farge. Så banker jeg hardt på døren, *tapp-e-tapp-tapp!*, og jeg griper fatt i staven min, stokken min, den støtbare, den båndpyntede lanser min, og jeg forsvinner som dugg for solen...

Missy åpner døren. Hun ser trøtt ut.

”Min Columbine,” hvisker jeg, men hun hører ikke et ord. Hun vrir på hodet, slik at hun har oversikt fra den ene siden av gaten til den andre, men ingenting rører seg. En lastebil buldrer i det fjerne. Hun går tilbake til kjøkkenet, og jeg danser, stille som en bris, en mus, en drøm, inn på kjøkkenet ved siden av henne.

Missy tar fram en sandwichpose av plast fra en pappeske i kjøkkenskuffen, og en sprayflaske med vaskemiddel fra under vasken. Hun drar av to ark med tørkepapir fra rullen på kjøkkenbenken. Så går hun tilbake til ytterdøren. Hun trekker ut nålen fra det malte treverket – det var hattenålen min, som jeg hadde kommet over... hvor? Jeg funderer på saken: i Gascogne, kanskje? Eller Twickenham? Eller Praha?

Ansiktet på enden av hattenålen forestiller en blek Pjerrot.

Hun fjerner nålen fra hjertet, og putter hjertet i sandwichposen. Hun tørker vekk blodet fra døren med en sprut vaskemiddel og litt gnikking med tørkepapir, og hun fester nålen i jakkeslaget, hvor det lille, hvite, opphøyde fjeset stirrer ut i den kalde verden med de blinde, sølvfargede øynene og de alvorlige, sølvfargede leppene.

Napoli. Nå husker jeg det. Jeg kjøpte hattenålen i Napoli, av en gammel dame med ett øye. Hun røykte krittpipe. Dette var for lenge siden.

Missy setter ned rengjøringsakene på kjøkkenbordet, stikker armene inn i ermene på den gamle, blå kåpen som en gang var morens, knepper igjen knappene, en, to, tre, før hun bestemt legger sandwichposen med hjertet i lommen, og setter av gårde nedover gaten.

Lønnlig, lønnlig, stille som en mus følger jeg etter henne, noen ganger listende, noen ganger dansende, og hun ser meg aldri, ikke i det hele tatt, bare trekker kåpen tettere om seg, og hun går gjennom den lille byen i Kentucky, ned den gamle veien som fører til kirkegården.

Vinden napper i hatten min, og jeg angrer et øyeblikk på tapet av hattenålen. Men jeg er forelsket, og dette er Alle hjerters dag. Noe må jeg ofre.

Missy husker i sitt hode de andre gangene hun har gått inn på kirkegården, gjennom den høye kirkegårdsporten av jern: da faren døde; og da de kom hit som barn på

allehelgensdag, hele skoleflokket og alle sammen som festet og skremte hverandre; og da en hemmelig elsker ble drept i en kjedekollisjon på motorveien, og hun ventet til begravelsen var ferdig, da dagen var over og unnagjort, og hun kom om kvelden, like før solnedgang, og la en hvit lilje på den nye graven.

Å, Missy, skal jeg synges kroppen din og blodet ditt, leppene og øynene? Tusen hjerter ville jeg gitt deg, som din Alle hjerter venn. Stolt svinger jeg staven i luften og danser, synger stille om praktfullheten som er meg mens vi tripper nedover Cemetery Road.

En lav, grå bygning, og Missy åpner døren. Hun sier Hei og Hvordan går det til jenta i resepsjonen, som ikke gir noe begripelig svar; hun er nettopp ferdig på skolen, og fyller inn et kryssord i et blad fylt av ingenting annet enn kryssord, side etter side, og jenta ville ha hatt personlige telefonsamtaler i arbeidstiden hvis hun bare hadde hatt noen å ringe til, noe hun ikke har, og det er klart som glass at hun aldri kommer til å få det. Ansiktet er fullt av flekker med modne kviser og kvisearr, og hun tror det spiller en rolle, og snakker ikke med noen. Jeg ser livet hennes bre seg ut foran meg: Hun vil dø - ugift og urørt – av brystkreft om en femten års tid, og vil bli plantet under en stein med navnet sitt på, i engen ved Cemetery Road, og de første hendene som tar på brystene hennes vil være patologens når hun skjærer vekk den blomkålstinkende svulsten, og mumler: ”Herregud, så stor den er, hvorfor fortalte hun det ikke til noen?”, noe som viser at hun ikke har skjønt poenget.

Varsomt kysser jeg henne på det kviseete kinnet, og hvisker til henne at hun er vakker. Så tapper jeg henne, to ganger, tre ganger, på hodet med staven min, og surrer et bånd rundt henne.

Hun rører på seg, og smiler. Kanskje hun vil gå ut i kveld, bli full, danse og by fram jomfrudommen sin på Hymens alter, møte en ung mann som bryr seg mer om brystene hennes enn ansiktet, og som en dag, mens han stryker disse brystene, patter på dem og masserer dem, vil si: ”Har du fått undersøkt den klumpen, kjære?” og innen den tid vil kvisene hennes være borte for lengst, massert, kysset og frotert inn i glemselen.

Men nå har jeg rotet bort Missy, og jeg løper, hopper og spretter ned en gang med gråbrunt teppe, til jeg ser den blå kåpen dytte opp en dør, og forsvinne inn i et rom i enden av korridoren, og jeg følger etter henne inn i et uoppvarmet rom med baderomsgrønne fliser.

Stanken er utrolig, tung, ram og forferdelig i luften. Den tykke mannen i den flekkete labfrakken har på seg engangshansker av gummi, og har et tykt lag med mentolatum på overleppa og rundt neseborene. En død mann ligger på bordet foran ham. Mannen er en tynn, gammel, svart mann med trælete fingertupper. Han har en tynn bart. Den tykke mannen har ikke oppdaget Missy ennå. Han har skåret et snitt, og nå bretter han vekk huden med en våt

sugelyd, og så mørk og brun den er på utsiden, og så rosa, nydelig rosa den er på innsiden. Klassisk musikk spilles veldig høyt fra en bærbar radio. Missy skrur av radioen og sier: ”Hei, Vernon”.

Den tykke mannen sier: ”Hei, Missy. Kommet for å få tilbake den gamle jobben din?”

Dette er Doktoren, bestemmer jeg meg for, for han er for stor, for rund, for storslagent velfødd til å være Pjerrot, for selvbevisst til å være Pantalone. Ansiktet hans rynker seg i glede av å se Missy, hun smiler av å se ham, og jeg er sjalu: Jeg føler et stikk av smerte jage gjennom hjertet (som for øyeblikket befinner seg i en sandwichpose i Missys kåpelomme), skarpere enn det jeg følte da jeg stakk hattenålen i det, og festet det på døren hennes.

Apropos hjertet mitt: hun har tatt det opp fra lommen, og vifter med det til patologen Vernon. ”Vet du hva dette er?” sier hun.

”Hjerte,” sier han. ”Nyrer har ikke ventrikler, og hjerner er større og våtere. Hvor fikk du tak i det?”

”Jeg hadde håpet at du kunne si meg det,” sier hun. ”Kommer det ikke herfra? Skal det liksom være en Alle hjerters dag-hilsen, Vernon? Et menneskehjerte festet til ytterdøren min?”

Han rister på hodet. ”Kommer ikke herfra,” sier han. ”Skal jeg ringe politiet?”

Hun rister på hodet. ”Typisk om de da bestemmer seg for at jeg er en seriemorder og sender meg i stolen,” sier hun.

Doktoren åpner sandwichposen og dytter på hjertet med butte fingre i latekshansker. ”Voksen, i ganske god form, tok vare på hjertet sitt,” sa han. ”Skåret ut av en profesjonell.”

Jeg smiler stolt av dette, og bøyer meg ned for å snakke med den døde, svarte mannen på bordet, med brystet åpent og de trælete, basstrengplukkende fingrene. ”Gå vekk, Harlekin,” mumler han stille, for ikke å fornærme Missy og legen sin. ”Ikke lag no’ trøbbel her.”

”Hysj på deg. Jeg lager trøbbel hvor enn jeg vil,” sier jeg til ham. ”Det er det jeg er til for.” Men, i et øyeblikk, føler jeg et tomrom inni meg: Jeg er lengselsfull, nesten Pjerrotaktig, en stakkarslig ting for en Harlekin å være.

Å, Missy, jeg så deg i går på gaten, og fulgte etter deg inn på Al’s Super-Valu Foods and More, mens jublende glede og fryd steg opp i meg. I deg så jeg noen som kunne rive meg vekk, føre meg vekk fra meg selv. I deg så jeg min Alle hjerters venn, min Columbine.

Jeg sov ikke i natt, og i stedet skapte jeg rot og røre i byen, forfyllet de uforfyllede. Jeg fikk tre edru bankdirektører til å dumme seg ut med drag queens fra Madame Zora’s Revue and Bar. Jeg smøg meg inn på rommene til de sovende, usett og uant, og smuglet bevis for mystiske og eksotiske stevnemøter ned i lommer, under puter og inn i sprekker, og jeg kunne

bare forestille meg fornøyelsen som ville fyres opp dagen etter, når skitne, franske fantasitruser ville bli funnet dårlig gjemt under sofaputer og i innerlommene på anstendige dresser. Men det var halvhjertet, og det eneste ansiktet jeg kunne se var Missys.

Å, en forelsket Harlekin er et sørgelig vesen.

Jeg lurer på hva hun vil gjøre med gaven min. Noen jenter avviser hjertet mitt; andre tar på det, kysser det, kjæler med det, tukter det med all verdens kjærtegn før de gir det tilbake i min varetekt. Noen ser det aldri engang.

Missy tar tilbake hjertet, legger det i sandwichposen igjen, lukker igjen ziplåsen. ”Skal jeg kremere det?” spør hun.

”Kan du like gjerne. Du vet hvor kremeringsovnen er,” sier Doktoren, mens han vender tilbake til den døde musikeren på bordet. ”Og jeg mente det jeg sa om jobben. Jeg trenger en god labassistent.”

Jeg ser for meg hjertet mitt sive opp til himmelen som aske og røyk, der det dekker verden. Jeg vet ikke hva jeg synes om dette, men med sammenbitt kjeve rister hun på hodet, mens hun sier hadet til patologen Vernon. Hun har stappet hjertet mitt ned i lommen, og hun går ut av bygningen, opp Cemetery Road og tilbake til byen.

Jeg hopper og danser foran henne. Kontakt ville være fint, bestemmer jeg meg for, og for å gjøre tankene til virkelighet, forkler jeg meg som en krokete, gammel dame på vei til butikken, og dekker de røde paljettene på drakten min med en fillete kappe, gjemmer det maskerte ansiktet med en omfangsrik hette, og øverst i Cemetery Road går jeg ut foran henne og sperrer veien for henne.

Fantastiske, fantastiske, fantastiske meg, og jeg sier til henne med en stemme lik den eldste av kvinner: ”Avse en kobbermynt til en krokete, gammel dame, kjære, så skal jeg spå deg en fremtid som vil få deg til å gå i spinn av glede,” og Missy stopper. Hun åpner lommeboken og finner fram en dollarseddel.

”Her,” sier Missy.

Og jeg vil fortelle henne om den fantastiske mannen hun vil møte, kledd i rødt og gult, og med en dominomaske, som vil gi henne spenning og elske henne, og aldri, aldri forlate henne (for det er ikke så lurt å fortelle din Columbine *hele* sannheten), men i stedet tar jeg meg i å si, med en sprukket, gammel stemme: ”Har du noen gang hørt om Harlekin?” Missy ser tankefull ut. Så nikker hun. ”Ja,” sier hun. ”Karakter i *commedia dell'arte*. Drakt med rombemønster. Hadde på seg maske. Jeg tror han var en slags klovn, eller noe?

Jeg rister på hodet under hetten. ”Ikke en klovn,” sier jeg. ”Han var...”

Og jeg merker at jeg er i ferd med å fortelle henne sannheten, så jeg holder tilbake ordene, og later som om jeg har et slikt hosteanfall som eldre kvinner er spesielt mottakelige for. Jeg lurar på om dette er kjærlighetens kraft. Jeg kan ikke huske at den har skapt meg bry med andre kvinner jeg trodde jeg hadde elsket, andre Columbiner jeg har møtt gjennom for lengst forgangne århundrer.

Jeg myser på Missy gjennom gamle kvinneøyne: Hun er tidlig i tjuårene, og hun har lepper som en havfrues, fyldige, veldefinerte og bestemte, og grå øyne og en bestemt intensitet i blikket.

”Går det bra med deg?” spør hun.

Jeg hoster, spytt, hoster litt mer og gisper: ”Jada, kjære du, det går bra. Takk så mye.”

”Så,” sier hun, ”skulle du ikke spå fremtiden min?”

”Harlekin har gitt deg sitt hjerte,” hører jeg meg selv si. ”Du må finne dets rytme selv.”

Hun stirrer forvirret på meg. Jeg kan ikke forandre meg eller forsvinne mens hun ser på meg, og jeg føler meg fastlåst, sint på den forræderske tungen min for å ha sviktet meg. ”Se,” sier jeg, ”en kanin!” og hun snur seg, følger den pekende fingeren min, og når øynene hennes glir av meg forsvinner jeg, *popp!*, som en kanin ned i et hull, og når hun ser tilbake er det ikke et spor igjen av den gamle spåkonen, det vil si meg.

Missy går videre, og jeg hopper og danser etter henne, men skrittene mine har ikke den samme spensten som i morges.

Midt på dagen, og Missy har gått til Al’s Super-Valu Foods and More, hvor hun kjøper et lite stykke ost, en kartong med ukonsentrert appelsinjuice og to avokadoer, og videre til County One Bank hvor hun tar ut to hundre og syttini dollar og tjueto cent, det vil si alt hun har på sparekontoen, og jeg lister meg etter henne, sukkersøt og stille som graven.

”Hei, Missy,” sier eieren av Salt Shaker Café når Missy går inn. Han har trimmet skjegg, mer pepper enn salt, og hjertet mitt ville ha hoppet over et slag hvis det ikke var for at det ligger i sandwichposen i Missys lomme, for denne mannen begjærer henne åpenbart, og selvtilliten min, som er legendarisk, daler og visner. *Jeg er Harlekin*, sier jeg til meg selv, *i rombemønstret skrud, og hele verden er min harlekinade. Jeg er Harlekin, som oppsto fra de døde for å spille de levende mine puss. Jeg er Harlekin, bak masken, med staven.* Jeg plystrer for meg selv, og selvtilliten stiger, fast og mektig atter en gang.

”Hei, Harve,” sier Missy. ”Gi meg et fat med stekte poteter og en flaske med ketchup.”

”Er det alt?” spør han.

”Ja,” sier hun. ”Det er bra. Og et glass vann.”

Jeg sier til meg selv at Harve er Pantalone, den tåpelige kjøpmannen som jeg må forlede, forbløffe, forfjamse og forvirre. Kanskje det er et knippe pølser på kjøkkenet. Jeg beslutter å bringe herlig uorden til verden, og å ligge med yppige Missy før midnatt: min Alle hjerterets dags presang til meg selv. Jeg ser for meg at jeg kysser leppene hennes.

Det er en håndfull andre middagsgjester der. Jeg underholder meg selv med å bytte om tallerkenene deres mens de ikke ser, men jeg har vanskelig for å se det morsomme i det. Servitøren er tynn, og håret hennes henger i triste lokker rundt ansiktet. Hun ignorerer Missy, som hun åpenbart regner for utelukkende å være Harves enemerke.

Missy sitter ved bordet, og tar sandwichposen ut av lommen. Hun legger den foran seg på bordet.

Pantalone-Harve sprader over til Missys bord, gir henne et glass vann, en tallerken med stekte poteter og en flaske Heinz 57 Varieties Tomato Ketchup. ”Og en biffkniv,” sier hun til ham.

Jeg spenner bein på ham på vei tilbake til kjøkkenet. Han banner, og jeg føler meg bedre, mer som mitt gamle meg, og jeg klyper servitøren i baken idet hun går forbi bordet til en gammel mann, som leser *USA Today* mens han pirker i salaten. Hun gir den gamle mannen et stygt blikk. Jeg småler, og så oppdager jeg at jeg føler meg ganske rar. Jeg setter meg plutselig ned på gulvet.

”Hva er dét, vennen?” spør servitøren Missy.

”Helsekost, Charlene,” sier Missy. ”Får kroppen til å ta opp jern.” Jeg kikker opp over bordkanten. Hun skjærer opp små biter med leverfarget kjøtt på tallerkenen, dynket med rikelige mengder tomatsaus, og fyller gaffelen med stekte poteter. Så tygger hun.

Jeg ser hjertet mitt forsvinne inn i rosenknoppmunnen hennes. Min Aller hjerterets dag-spøk virker på et vis mindre morsom.

”Er du blodfattig?” spør servitøren på vei forbi igjen med en kanne rykende varm kaffe.

”Ikke nå lenger,” sier Missy mens hun stapper i seg enda en slump med rå brus, som er skåret opp i små biter, og tygger hardt før hun svelger.

Og mens hun gjør seg ferdig med å spise hjertet mitt, titter Missy ned, og ser meg ligge henslengt på gulvet. Hun nikker. ”Vi tar det utenfor,” sier hun. ”Nå.” Så reiser hun seg, og legger igjen ti dollar ved siden av tallerkenen.

Hun sitter på en benk på fortauet, og venter på meg. Det er kaldt, og gaten er nesten øde. Jeg setter meg ved siden av henne. Jeg ville hoppet og danset rundt henne, men det føles så tåpelig nå som jeg vet at noen ser det.

”Du spiste hjertet mitt,” sier jeg til henne. Jeg kan høre hvor grinete stemmen min er, og det irriterer meg.

”Ja,” sier hun. ”Er det derfor jeg kan se deg?”

Jeg nikker.

”Ta av deg den dominomasken,” sier hun. ”Du ser teit ut.”

Jeg strekker armene opp, og tar av meg masken. Hun ser litt skuffet ut. ”Ikke mye forbedring,” sier hun. ”Så, gi meg hatten. Og stokken.”

Jeg rister på hodet. Missy strekker ut armene, og plukker hatten av hodet mitt, tar stokken fra hånden min. Hun leker med hatten, og de lange fingrene hennes børster og bøyer den. Neglene hennes er lakkert blodrøde. Så strekker hun seg, og smiler bredt. Poesien har forsvunnet fra sjelen min, og den kalde februarvinden gir meg frysninger.

”Det er kaldt,” sier jeg.

”Nei,” sier hun. ”Det er perfekt, strålende, vidunderlig og magisk. Det er Alle hjerters dag, ikke sant? Hvem kan fryse på Alle hjerters dag? For en fin og fabelaktig tid av året.”

Jeg ser ned. Rombene falmer på drakten min, som er i ferd med å bli spøkelseshvit, Pjerrothvit.

”Hva gjør jeg nå?” spør jeg henne.

”Jeg vet ikke,” sier Missy. ”Svinner hen, kanskje. Eller finner en annen rolle... En elskovssyk hyrde, muligens, drømmende og lengtende under den bleke månen. Alt du trenger er en Columbine.”

”Deg,” sier jeg. ”Du er min Columbine.”

”Ikke nå lenger,” sier hun. ”Det er i grunnen gleden med en harlekinade, ikke sant? Vi forandrer kostymer. Vi forandrer roller.”

For et smil hun sender meg nå. Så setter hun hatten, min hatt, min egen harlekinhatt, opp på hodet. Hun dicker meg under haken.

”Du, da?” spør jeg.

Hun hiver staven opp i luften: den slår kollbøtter, og vrir seg i en høy bue, røde og gule bånd snurrer og virvler rundt den, og så lander den pent, nesten lydløst, i hånden hennes igjen. Hun setter tuppen på fortauet, reiser seg fra benken i én, flytende bevegelse. ”Jeg har ting å gjøre,” sier hun. ”Billetter å ta. Mennesker å drømme.” Den blå kåpen hennes, som en gang var morens, er ikke lenger blå, men kanarigul, dekket med røde romber.

Så lener hun seg over, og kysser meg mektig og hardt på leppene.

Et eller annet sted var det en bil som ettertente. Jeg snudde meg forskrekket, og da jeg så tilbake, var jeg alene på gaten. Jeg satt der en god stund, alene.

Charlene åpnet døren på Salt Shaker Café. ”Hei, Pete. Er du ferdig her ute?”

”Ferdig?”

”Ja. Kom igjen. Harve sier røykepausen din er over. Og du kommer til å fryse. Tilbake til kjøkkenet.”

Jeg stirret på henne. Hun kastet på de pene lokkene, og smilte et øyeblikk til meg. Jeg kom meg på føttene, justerte de hvite klærne mine, kjøkkenassistentuniformen, og fulgte etter henne inn.

Det er Alle hjerters dag, tenkte jeg. Fortell henne hva du føler. Fortell henne hva du synes.

Men jeg sa ingenting. Jeg turte ikke. Jeg simpelthen fulgte henne inn som et stumt, lengtende vesen.

På kjøkkenet ventet en stabel med tallerkener på meg: jeg begynte å skrape restene oppi søpla. Det var en bit mørkt kjøtt på en av tallerkenene, ved siden av noen halvspiste stekte poteter dekket av ketchup. Den så nesten rå ut, men jeg gravde ned i den størknende ketchupen, og, da Harve hadde ryggen til, plukket jeg den opp fra tallerkenen og tygget på den. Den smakte metallisk og brusket, men jeg svelget den likevel, og jeg aner ikke hvorfor.

En klatt med ketchup dryppet fra tallerkenen, ned på ermet på den hvite uniformen min, og formet en perfekt rombe.

”Du, Charlene,” ropte jeg over kjøkkenet. ”God Alle hjerters dag.” Og så begynte jeg å plystre.

Kommentar til oversettelsene

1. Forfatter og tekster

Neil Gaiman er en britisk forfatter, bosatt i USA, som har skrevet en rekke bøker, noveller og tegneserier i sjangeren fantasy eller fantastisk litteratur. Noen av dem er det også blitt filmer av, blant andre *Stardust* og *Coraline*. De to novellene jeg har valgt å oversette, ”October in the Chair” og ”Harlequin Valentine”, er fra novellesamlingen *Fragile Things. Short Fictions and Wonders*. Gaiman sier selv at han skrev ”October in the Chair” som et slags utkast til en barnebok som han hadde bestemt seg for å skrive (Gaiman 2007:6). Denne er nå utgitt og heter *The Graveyard Book*. ”Harlequin Valentine” ble skrevet til en bok hvor forfattere skrev historier inspirert av et pariserhjul som skulptøren Lisa Snellings hadde laget. Gaiman ble spurt om å skrive en historie inspirert av billettselgeren, som var en harlekinfigur (Gaiman 2007:14). Resultatet ble altså ”Harlequin Valentine”. Det er flere grunner til at jeg valgte å oversette noe av Neil Gaiman. For det første liker jeg sjangeren og spesielt bøkene hans. For det andre er det lite av det han har skrevet som er oversatt til norsk. I tillegg byr sjangeren på utfordringer for oversetteren. Siden fantastisk litteratur er en spesiell sjanger, er det en egen stemning i disse historiene, som jeg har forsøkt å overføre til de norske oversettelsene. De to novellene jeg har valgt er ganske langt fra realisme. Man får inntrykk av at man er i en verden på grensen mellom drøm og virkelighet. Selv om dagligdagse ting og steder blir nevnt, er det mange urealistiske momenter i disse tekstene. Månedene i året er faktiske personer, det er spøkelses og magi. Dette kan medføre andre valg for en oversetter enn de man foretar når man oversetter en realistisk historie. Skal man for eksempel oversette navn på personer, steder og butikker eller la dem være som de er i kildeteksten? Språket byr også på utfordringer, særlig i ”Harlequin Valentine”, hvor Gaiman gjør noen språklige krumspring for å understreke at Harlekin er en akrobat. Det er også en miks av nytt og gammelt i disse historiene. Samtidig som det nevnes en del moderne fenomener, er det innimellom brukt relativt gammeldagse ord og vendinger. Grunnen til at jeg valgte nettopp disse to novellene er at i ”October in the Chair” er utfordringen med navn gjeldende, og i begge novellene byr lange, innviklede setninger på utfordringer. De passer også godt sammen, og er av passende lengde.

2. Teoretisk tilnærming

Teoretikere innenfor oversettelsesfaget har forskjellige måter å beskrive oversettelsesstrategier på, men de fleste skiller mellom to eller flere forskjellige strategier. Friedrich Schleiermacher mener det er to mulige strategier for en oversetter som ønsker å forene forfatter og leser. Den første strategien ”leaves the author in peace as much as possible and moves the reader toward him” (Schleiermacher 2004:49). Den andre metoden “leaves the reader in peace as much as possible

and moves the writer toward him” (ibid.) Om den første strategien sier Schleiermacher videre at oversetteren “seeks to impart to the reader the same image, the same impression that he himself received” (ibid.) Dette innebærer å legge seg nært opp til kildeteksten, og å være forsiktig med å gjøre endringer som kan ødelegge forholdet mellom tekst og leser.

Andre teoretikere skiller mellom strategier ved å forklare hva slags ekvivalens oversetteren prøver å oppnå. Begrepet ekvivalens har lenge vært viktig innenfor oversettelsesteori. Eugene Nida deler ekvivalens inn i to typer: formal equivalence og dynamic equivalence (Munday 2008:42), eller formell ekvivalens og dynamisk ekvivalens. Formell ekvivalens har fokus på beskjednen i seg selv og i hvilken form den gis, mens dynamisk ekvivalens ”aims at complete naturalness of expression, and tries to relate the receptor to modes of behaviour relevant within the context of his own culture” (Nida 2004:156). Det vil si at for at målteksten skal være dynamisk ekvivalent, må oversetteren ha fokusert på at teksten skal flyte naturlig på målspråket, og at språket er så naturlig som mulig. Dersom målspråket er norsk, må altså språket reflektere norske språkvaner. I en oversettelse fra engelsk til norsk må man for eksempel noen ganger endre ordstilling for at språket skal bli naturlig. Et eksempel på dette er en setning fra ”Harlequin Valentine”: “I squint through old-woman eyes at Missy” (s.224). I oversettelsen av denne setningen har jeg endret ordstilling slik at ”på Missy” ikke kommer til slutt, da det ikke er naturlig på norsk. Resultatet ble da altså: ”Jeg myser på Missy gjennom gamle kvinneøyne.” Dette blir mer naturlig siden det norske språket er bygget opp slik at man som regel sparer den tyngste og lengste delen av setningen til slutt. At språket skal flyte naturlig er også grunnen til at jeg enkelte steder har utelatt eller lagt til visse ord noen steder, jamfør kapittel 3.3.

Nida sier også om dynamisk ekvivalens at “the relationship between the receptor and message should be substantially the same as that which existed between the original receptors and the message” (ibid.) Dette betyr at en dynamisk ekvivalent oversettelse bør kunne skape de samme reaksjonene og konnotasjonene i målkulturen som i kildekulturen. Dette er en av grunnene til at jeg har valgt å oversette navn, noe jeg kommer tilbake til nedenfor. Nida sier også om oversettelser at ”correspondence in meaning must have priority over correspondence in style” (Nida 2004:161). Der man er nødt til å velge mellom å bevare stil og å få frem budskapet, skal man altså konsentrere seg om å få frem budskapet.

Werner Koller bruker også begrepet ekvivalens, men deler det inn i fem forskjellige typer: denotative equivalence, connotative equivalence, text-normative equivalence, pragmatic equivalence og formal equivalence (Munday 2008:47). Av disse er det connotative equivalence og pragmatic equivalence som er mest relevant for meg. Pragmatisk ekvivalens er

”oriented towards the receiver of the text or message” (ibid.) Dette tilsvarer Nidas dynamiske ekvivalens. Konnotativ ekvivalens ”is related to the lexical choices, especially between near-synonyms” (ibid.) Der man har flere valg når man skal oversette et ord, er det altså det som skaper de samme konnotasjonene som det i kildeteksten, som er mest ekvivalent. Dette kan være vanskelig siden konnotasjoner kan være individuelle. For eksempel har ”kjerring” i visse deler av Norge hyggelige konnotasjoner, mens det i andre deler av landet forbindes med noe negativt. Det har altså å gjøre med hva leseren/høreren forbinder med ordet. Det finnes imidlertid en del ord som har faste konnotasjoner, da særlig negative (Endresen m.fl. 2005:48) For eksempel vil de fleste ungdommer bli fornærmet om de blir kalt ”nerd”. I en oversettelseskontekst må oversetteren vurdere hva slags konnotasjoner forfatteren har villet skape, og ta valg utfra det. Hvordan jeg har tatt hensyn til konnotasjoner kan sees blant annet under diskusjonen av navn i kaptittel 4.

Jeg har ikke bevisst fulgt noen konkret teori under oversettelsen av disse novellene, men har ønsket å gjengi kildeteksten mening for mening i motsetning til ord-for-ord, og de teoriene som er nevnt her er de som passer best overens med det jeg har tenkt underveis mens jeg har arbeidet med disse tekstene. Jeg har fokusert på at leseropplevelsen man får av målt teksten skal være så nær som mulig den man får av kildeteksten. Dette passer godt med hva Nida mener med dynamisk ekvivalens og hva Schleiermacher mener med at ”the translator leaves the author in peace (...) and moves the reader toward him” (Schleiermacher 2004:49). I tillegg har jeg vært opptatt av at ord som jeg anser som viktige skal bringe frem de rette konnotasjonene, og latt konteksten hjelpe meg å foreta enkelte valg. Når det har stått mellom bevaring av stil og å få frem budskapet, har jeg fokusert på det siste, og sist, men ikke minst, har jeg forsøkt å få målspråket så naturlig som mulig.

3.1 Stilvalg

Når man oversetter litteratur, må man vurdere hva slags stil man skal bruke på målspråket. Skal man for eksempel bruke bokmål, nynorsk eller dialekt? Skal man variere, og bruke bokmål i den narrative delen og dialekt i direkte tale, eller skal man gjøre det samme hele veien?

Selv har jeg vært opptatt av å ikke bevege meg for langt unna kildeteksten når det gjelder stil. Der forfatteren har brukt særegne uttrykk, har jeg forsøkt å finne like særegne uttrykk. Der forfatteren har valgt gammeldagse ord, har jeg forsøkt å finne gammeldagse ord, og der forfatteren har brukt moderne språk, har jeg brukt moderne språk. I den narrative delen av Gaimans noveller er det ikke noe som tilsier at man burde bruke dialekt i målt teksten. Jeg

har brukt et relativt konservativt bokmål i oversettelsen, og latt være å bruke dialekt. Grunnen til at jeg valgte konservativt bokmål, er at Gaiman bruker noen gammeldagse uttrykk i disse novellene, og at de begge er fabellignende historier. I begge novellene er det også karakterer som har eksistert i lang, lang tid. Både månedene og Harlekin er jo flere århundrer gamle. Selv om historiene kan virke som de foregår i den moderne verden, skaper de en følelse av at det som skjer kunne skjedd overalt, til enhver tid. For at det ikke skulle bli for stivt, har jeg imidlertid valgt å bruke ”stein” i stedet for ”sten”, ”bein” i stedet for ”ben”, ”trøtt” i stedet for ”trett” og ”fram” i stedet for ”frem”. Jeg har også valgt å bruke endelsen –te i preteritum, for eksempel ”røykte”, og ikke ”røyket”. I ”Harlequin Valentine” har jeg også brukt et par a-endelser: ”leppa” og ”søpla”, da jeg synes det blir for stivt å bruke ”leppen” og ”søppelet”.

Det at fortellerne er såpass gamle har også gjort at jeg har valgt å bruke noen gammeldagse ord her og der (noe Gaiman også har gjort, for eksempel ”beshrew” og ”perchance”). I ”Harlequin Valentine”, for eksempel, har jeg oversatt ”Secret, secret, quiet as a mouse I follow her” (s.218) til ”Lønnlig, lønnlig, stille som en mus følger jeg etter henne”. Grunnen til at jeg oversatte ”secret” med ”lønnlig” er at Harlekin er en flere århundrer gammel karakter, og den fabellignende stilen på fortellingen. Det virker også mer poetisk, og Harlekin skal være en figur med poesi i sjelen (i novellen sier han på et senere tidspunkt at ”poesien har forlatt sjelen min”).

I direkte tale har jeg valgt å bruke avvik fra standard der det er det i kildeteksten. Det er ikke noen utbredt bruk av dette i disse novellene, men for eksempel Doktoren i ”Harlequin Valentine” bruker korte setninger og dropper enkelte ord. Et eksempel på dette, er det han sier når Missy kommer inn døren til obduksjonsrommet: ”You come for your old job back?” (s.221) hvor han har droppet ”have”. Dette har jeg oversatt til: ”Kommet for å få tilbake den gamle jobben din?” Jeg har altså droppet både ”har” og ”du”, da det er mer naturlig på norsk. I en annen setning har han droppet en artikkel, noe som godt lar seg overføre til norsk: ”Don’t come from here” (s.221). Dette har jeg oversatt til ”Kommer ikke herfra”. Mannen han har på obduksjonsbordet bruker også avvik fra standard. Når Harlekin bøyer seg ned for å snakke med ham, sier han: ”Go ’way, Harlequin”, (...) Don’t you go causing trouble here” (s. 221-222). Selv om det er brukt to sammentrekninger her, har jeg valgt å bruke bare én i oversettelsen, siden ”don’t” er så godt som standard i engelsk tale. Resultatet ble da slik: ”Gå vekk, Harlekin”, (...) ”Ikke lag no’ trøbbel her.”

Man må også ta valg i forhold til tegnsetting, siden reglene er forskjellige på engelsk og norsk. Gaiman bruker en del lange setninger, noe som ikke er så vanlig å gjøre på norsk. Her må man passe på at kommaene blir riktig i forhold til norske regler. For å beholde

tempoet i teksten, har jeg valgt å ikke dele opp setningene i mindre setninger, men jeg har lagt til komma i henhold til norske skriveregler. Av samme grunn har jeg valgt å overføre den store bruken av ”og” i disse tekstene, særlig i direkte tale. Det er dermed ikke sagt at jeg overført det alle steder. Der jeg har følt at det har blitt for unaturlig å bruke ”og” i målteksten, har jeg latt være å gjøre det, for eksempel når det gjelder oppramsing og lignende, som her: ”I cough and splutter and cough some more, and gasp (...)” (s.224). Her har jeg valgt å ikke overføre de to første ”and”, lagt til komma i stedet, og fjernet det siste kommaet: ”Jeg hoster, spytt, hoster litt mer og gisper (...)”.

3.2. Hjemliggjøring eller ikke

Oversettere må også vurdere om de skal konsentrere seg mest om målkulturen eller mest om kildekulturen når de skal oversette. Skal man oversette navn på personer og produkter eller la dem stå som de er i kildeteksten? Skal man endre på tegnsetting? Skal man erstatte fremmede idiommer med korresponderende idiommer på målspråket? Teoretikere er uenige om dette. Lawrence Venuti og Antoine Berman er for ”foreignization” eller fremmedgjøring i oversettelser. Dette betyr at det skal være tydelig at målteksten er en oversettelse, og at oversetteren tydeliggjør dette ved å ta vare på det fremmede i kildeteksten (Munday 2008:145). Berman (2004) mener at ved for eksempel å erstatte engelske idiommer med norske, eller endre på tegnsetting og ordstilling skjer det en ”forvrengning” av kildeteksten som ikke er ønskelig. Selv har jeg valgt å legge meg på et nivå midt imellom når det gjelder hjemliggjøring og fremmedgjøring. Amerikansk kultur, med alt det innebærer av alle slags mulige mennesker, produkter og merkedager, er ikke så ukjent for nordmenn nå til dags, så det er ikke så mye som er direkte fremmed i disse tekstene. Nordmenn blir stadig minnet om disse tingene gjennom tv, film og internett. Amerikanske tradisjoner og produkter som for eksempel Valentine’s Day og Milky Way har også spredd seg til Norge. Det er likevel enkelte elementer som jeg har valgt å hjemliggjøre. Det er også en viss forskjell på de to novellene. Siden ”October in the Chair” er en barnehistorie har jeg valgt å hjemliggjøre mer i den enn i ”Harlequin Valentine”, med tanke på den antatte leseren. Den sistnevnte er også mye mer tydelig plassert i en amerikansk kontekst enn ”October in the Chair”. De to guttene det handler om i ”October in the Chair” har kallenavn som er viktige for forståelsen av teksten. Jeg ville at navnene skulle skape konnotasjoner som gjør at leseropplevelsen blir mest mulig lik for leseren av målteksten som for leseren av kildeteksten. I dag er det ikke så vanlig å oversette navnene i kildeteksten til målspråket (Venuti 2004:484), men det finnes unntak, for eksempel i barnebøker. Eksempler på dette er Horrid Henry som i Norge er blitt oversatt til

Rampete Robin, og navn i *Harry Potter* av J. K. Rowling; for eksempel er Hagrid blitt oversatt til Gygrid. I likhet med "October in the Chair" og "Harlequin Valentine", er *Harry Potter* en historie som ligger langt fra realisme. "October in the Chair" og *Harry Potter* er også i utgangspunktet skrevet for barn, om enn relativt store barn. Av disse grunnene har jeg valgt å oversette navn til norsk på en måte som forhåpentligvis gjør at leseropplevelsen blir mest mulig lik for leseren av målteksten som for leseren av kildeteksten. Jeg har også valgt å bruke norsk skrivemåte på navn som har en egen skrivemåte i Norge. Jeg har derimot valgt å ikke hjemliggjøre stedsnavn, valuta og navn på serveringssteder og butikker av grunner som jeg kommer tilbake til nedenfor. Som nevnt har jeg også forøkt å få målspråket til å flyte og "lyde" naturlig, noe som innebærer at jeg enkelte steder har endret på tegnsetting, ordstilling og så videre.

3.3. Flyt

Å bevare flyten i en tekst man skal oversette kan være utfordrende. På engelsk er det mer vanlig å bruke lange setninger med innskutte ledd, og det er en relativt stor bruk av "og". Ofte kan man også si ting med færre ord, og på en annerledes måte enn på norsk. Som nevnt har jeg valgt å beholde en stor del av "og"-bruken for å bevare tempoet i tekstene. Et eksempel på dette er fra "October in the Chair" når August spør September om historien han forteller er blitt fortalt før:

"Is this the one where some rich dude buys the wine to go with his dinner, **and** the chef decides that the dinner the rich dude ordered isn't good enough for the wine, so he sends out a different dinner, **and** the guy takes one mouthful, **and** he's got, like, some rare allergy **and** he just dies like that, **and** the wine never gets drunk after all?" (s.66)

"Er dette den der en eller annen rik fyr kjøper vinen til middagen, **og** kokken beslutter at middagen den rike fyren har bestilt ikke er god nok for vinen, så han sender ut en annen middag, **og** fyren tar en munnfull, **og** han har liksom en slags sjelden allergi, **så** han bare dør der og da, **og** vinen blir ikke drukket likevel?"

Her ser jeg for meg at August snakker ganske fort, og derfor bruker mange konjunksjoner. Det er heller ikke så uvanlig å bruke en del "og" i muntlig sammenheng på norsk. Dermed valgte jeg å overføre bruken av "og" her. Et unntak er der det står "and" etter "allergi", hvor jeg har valgt en annen konjunksjon, nemlig "så", da jeg føler det flyter bedre på norsk.

Andre steder har jeg måttet endre på måten ting har blitt sagt på, for å få det til å flyte bra på norsk. I ”October in the Chair” sier September ”But you aren’t in the chair now, are you, dear?”, før den narrative delen tar over, og det står: “said September, an elegant creature of mock solicitude” (s.64). Å oversette dette med “sa September, et elegant vesen av liksom-omsorg” eller noe lignende gjør at målteksten blir unaturlig. Skulle dette fungere på norsk måtte man lagt til ”som var” mellom ”September” og ”et”. Det ville ført til at leseren antar at September alltid snakker på denne måten. Jeg tolker det derimot som at han er et ”elegant creature of mock solicitude” idet han kommer med denne uttalelsen. Derfor valgte jeg å gjøre noen endringer, og oversatte det med ”sa September med elegant liksom-omsorg”. Jeg synes også dette flyter bedre enn det andre alternativet.

Et stykke ut i ”October in the Chair” blir det nevnt på slutten av en setning at det er alle månedene som sitter rundt bålet: ”They looked at each other across the fire, the months of the year”(s.66). ”[T]he months of the year” har jeg valgt å oversette til ”de tolv månedene i året”. Dette har jeg gjort for å bevare flyten og setningsstrukturen. Å bare bruke ”månedene i året” etter komma flyter ikke like godt, og jeg ville ikke endre på setningsstrukturen, siden den med en liten endring også kan brukes på målspåket. Resultatet ble da slik: ”De så på hverandre over bålet, de tolv månedene i året”. I motsetning til dette har jeg andre steder måttet droppe ord for å bevare flyten, for eksempel i dette utdraget fra ”Harlequin Valentine”: (...) and when a secret lover was killed in a three car pile-up on the interstate (...) (s.219). Problemet her var “three car pile-up”. For å si det samme på målspåket, må man bruke flere og lengre ord. ”En bilulykke/kjedekollisjon hvor tre biler var involvert” ble altfor langt og kronglete i en setning som er ti linjer lang. Derfor valgte jeg å droppe ”three car”, og bare bruke ”kjedekollisjon”. Her går spesifiseringen om at det var tre biler i kollisjonen tapt, men *Bokmålsordboka* definerer ”kjedekollisjon” med ”kollisjon mellom flere enn to biler”. Altså må det være snakk om minst tre stykker. Jeg synes dette holder, siden jeg ikke tror det er et veldig viktig poeng at det var tre biler i denne kollisjonen. Det blir tross alt nevnt i en setning som er proppfull av informasjon.

4. Navn

I ”October in the Chair” er det som nevnt en del navn som kan oversettes. Månedene i året er personifiserte, og sitter sammen rundt et bål og forteller historier. Disse er blitt oversatt til de norske navnene på månedene. Dette fjerner målteksten litt fra kildekulturen, men i denne novellen er ikke kildekulturen så godt fremhevet i kildeteksten. Dessuten passer det best å bruke de norske navnene på månedene, siden andre navn også er oversatt. Noe som var litt mer utfordrende var kallenavnene til de to guttene i historien Oktober forteller. Den første av

guttene blir kalt "the Runt" fordi han er liten og tynn. *The Free Online Dictionary* definerer "runt" som "An undersized animal, especially the smallest animal of a litter" eller et ufint kallenavn på et lavt menneske. Jeg vurderte først å oversette "the Runt" med Pingla, men dette ville bringe frem konnotasjoner utover det at han er tynn og liten. En pingle er svak og redd, og man trenger ikke nødvendigvis å være det selv om man er liten og tynn. "Pingla" er også veldig negativt ladet. Dermed falt valget på Spjælingen i stedet. I *Bokmålsordboka* defineres "spjæling" som "tynn, spinkel person", noe som passer beskrivelsen av denne gutten. Brødrene hans forsvarer bruken av dette kallenavnet med "But he *is* the runt of the litter", som jeg har oversatt til "Men han *er* jo kulleets spjæling." Selv om "spjæling" ikke har betydningen "den minste i et kull", føler jeg likevel at denne setningen fungerer, og at det er tydelig at det er det at han er den minste av barna brødrene vil frem til. Eventuelt kunne setningen blitt oversatt med "Men han er jo den minste i kullet", "Han er jo den minste av barna" eller noe lignende, men dette synes jeg blir å eksplisittere for mye, og å bevege seg for langt unna kildeteksten.

Den andre gutten vi møter, kaller seg for "Dearly" siden det er det som står på gravsteinen hans. Det opprinnelige navnet hans er slitt bort, og det eneste man kan lese på steinen er: "DEARLY DEPARTED. WILL NEVER BE FORG". I det første utkastet ble "Dearly" oversatt med "Elskede", men dette var jeg ikke fornøyd med. "Elskede" høres mer ut som en kjæreste eller ektefelle enn et barn. Dessuten er ikke dette ordet brukt noe særlig på gravsteiner i Norge. Deretter tenkte jeg på "Fred", men dette er et mye brukt navn i Norge, og ville dermed ikke bli like uvanlig som det i kildeteksten. Jeg ville også at navnet skulle vekke en mistanke hos leseren om at det er snakk om en død person. Jeg gikk ut i fra at gutten kaller seg "Dearly" fordi det er det som står først på gravsteinen, og dette gjelder ikke for "Fred", da gravskriften ville vært "Hvil i fred". Jeg var altså ute etter et ord som kunne fungere som et merkelig navn som gjorde at leserne ville mistenke at gutten var død, og som kunne brukes i en gravskrift. Ordet "minnes" føler jeg fyller disse kriteriene. "Minnes i kjærlighet" blir brukt i mange gravskrifter, og passer inn her siden det står at han aldri vil bli glemt. Dermed valgte jeg å kalle gutten Minnes, og gravskriften ble oversatt til: MINNES I KJÆRLIGHET. HVIL I F. På den måten fikk gutten et navn som gjorde at leseren forhåpentligvis relaterer det til døden, samtidig som gravskriften ble naturlig. Her mener jeg altså at jeg har fått til størst mulig konnotativ ekvivalens, det vil si at leseren av målteksten vil få mer eller mindre det samme inntrykket av dette navnet som det jeg gjorde da jeg leste kildeteksten.

I "Harlequin Valentine" er det også noen navn som kan hjemliggjøres. Alle karakterene som er tatt fra *commedia dell'arte* har jeg brukt norsk stavemåte på i målteksten.

Dette har jeg gjort for at teksten skal bli lettere å lese. Disse karakterene er opprinnelig italienske, men Gaiman har brukt engelske stavemåter. At disse navnene ikke staves slik i utgangspunktet rettferdiggjør det å bruke norsk stavemåte i målteksten. I tillegg er det et par serveringssteder, en butikk og en bank med oppdiktet navn i denne novellen. Siden novellen er fabellignende og langt fra realistisk, kunne disse godt vært oversatt, hadde det ikke vært for at det nevnes at handlingen foregår i Kentucky. Avisen *USA Today* blir også nevnt, og navnet på denne kan naturligvis ikke oversettes. Dermed valgte jeg å beholde de engelske navnene på disse stedene.

5. Referanse til annen litteratur

Litteratur inneholder ofte referanser til annen litteratur, noe som er en utfordring for oversettere. Forfattere kan bruke ord eller fraser fra mer eller mindre kjente litterære verk i sine egne historier. Hvis referansen ikke blir gjenkjent av oversetteren, kan en viktig virkning av teksten gå tapt, og leseropplevelsen blir ikke den samme for leseren av målteksten som for leseren av kildeteksten. I slike tilfeller er det vanlig praksis å bruke den eksisterende oversettelsen, dersom det finnes en. I "October in the Chair" er det en slik referanse til et annet litterært verk. Etter en kommentar fra April, sier September: "That's our April. She's sensitive but she's still the cruellest" (s.68). Dette er en referanse til diktet *The Waste Land* av T. S. Eliot, hvor første linje lyder: "April is the cruellest month". Dette er et veldig godt kjent dikt i amerikansk/engelsk kultur. De fleste med engelsk som morsmål vil kjenne igjen denne referansen. Diktet ble utgitt på norsk i 1949 under tittelen *Det Golde Landet*, gjendiktet av Paal Brekke. I den norske versjonen lyder første linje slik: "April er den grusomste måned" (Eliot 2003:27). I følge Kunnskapsforlagets blå språk- og ordbokstjeneste kan "cruel" oversettes med grusom, ondskapsfull, sadistisk, gruffull, skrekkelig eller forferdelig. I Norge er nok ikke diktet like kjent, særlig ikke blant barn, men for at det i hele tatt skal være mulig for en norsk leser å oppdage denne referansen, er det naturlig å oversette "cruellest" med "grusomste". I målteksten sier altså September: "Der har du April. Hun er følsom, men hun er fortsatt den grusomste." Dette er enda et eksempel på hvordan jeg har tatt valg for å oppnå konnotativ ekvivalens. For at leseren skal få konnotasjoner til *Det Golde Landet*, måtte jeg bruke ordet "grusomste".

En mer åpenbar referanse er referansen til den italienske maskekomedien i "Harlequin Valentine". Karakterene Harlekin, Columbine, Pjerrot, Doktoren og Pantalone er alle karakterer fra *Commedia dell'arte*, en italiensk komedietype som oppsto på 1500-tallet, og var en teaterform hvor store deler var improvisert (Caplex 2004:201). De mest kjente, og også de

som er hovedkarakterene i novellen, er Harlekin og Columbine. Harlekin er kjent som en vill akrobat, en intrigemaker og en mester på å skape forviklinger (deBellis 1985:96), noe han også gjør i ”Harlequin Valentine”. Columbine er ganske lik Harlekin, og blir beskrevet av deBellis (1985:97) som hans tvillingsjel. Hun er livlig, flørtete og elsker intriger (ibid.) Pjerrot, Doktoren og Pantalone er også karakterer fra Commedia dell’arte. Som nevnt har jeg valgt å bruke norsk stavemåte på disse karakterene. I tillegg til de grunnene jeg har nevnt tidligere, gjorde jeg dette også fordi det blir lettere å gjenkjenne referansen til Commedia dell’arte i målkulturen når karakterene blir stavet på en kjent måte.

6. Kulturspesifikke ord/låneord

I begge novellene er det en del kulturspesifikke ord. Disse er med på å plassere teksten i en amerikansk/engelsk kontekst. Som nevnt har jeg lagt meg et sted midt imellom når det gjelder strategi i forhold til kultur. Noen steder har jeg valgt å bevege meg mot målkulturen (for eksempel med navnene), mens andre steder har jeg valgt å bevare det kulturspesifikke fra kildekulturen. Selv om ordene jeg skal diskutere her stammer fra kildekulturen, er det mange av dem som ikke er fremmede for nordmenn siden de ofte blir brukt som låneord.

6.1. Produktnavn

Det er en del navn på produkter i disse novellene som også finnes i målkulturen, og har beholdt det engelske navnet i målkulturen. Det siste gjelder ”Tupperware”, ”beef jerky”, ”Milky Way” og ”Mars” fra ”October in the Chair”, og ”Heinz 57 Varieties Tomato Ketchup” fra ”Harlequin Valentine”.

”Tupperware container” (s.69) oversatte jeg først til ”plastboks”, men valgte til slutt å bruke ”tupperwareboks”, siden det er mye brukt i Norge og de fleste nordmenn vet hva det er snakk om. Det samme gjelder ”Heinz 57 Varieties Tomato Ketchup” (s.226), som blir solgt i Norge og er relativt kjent. ”[B]eef jerky” (s.70) er ikke like kjent, særlig ikke blant barn, så her valgte jeg å hjemliggjøre ved å oversette det til ”tørkede kjøttbiter”.

Milky Way og Mars (s.70) er navn på sjokolader. Disse finnes også i Norge, men de er ikke av de mest vanlige sjokoladene. Dessuten kan Mars forveksles med både måneden og planeten. Faren for at leseren skal tro at det er måneden eller planeten det dreier seg om er ikke overveiende stor, men jeg valgte likevel å presisere at det er sjokolader det er snakk om, slik at resultatet ble ”tre Mars- og to Milky Way-sjokolader”.

Missy legger hjertet til Harlekin i en ”sandwich bag” (s.218). Dette oversatte jeg først til ”brødpose”. Etter å ha tenkt litt, synes jeg ikke dette passer så godt likevel. Når jeg hører

ordet ”brødpose” får jeg assosiasjoner til en lang, smal plastpose som passer til et helt brød. Posene det er snakk om her er nok litt kortere og bredere, og har dessuten en ziplås. Slike poser selges i Norge også, under navnet ”sandwichposer”, så jeg valgte til slutt å bruke dette i målteksten. Igjen er det altså det at jeg har forsøkt å oppnå konnotativ ekvivalens som har ført til at jeg valgte som jeg gjorde.

6.2. Amerikanske fenomener

Uttrykket ”Indian summer” blir brukt i ”October in the chair” (s.72). *Dictionary.com* definerer Indian summer slik: ”a period of mild, dry weather, usually accompanied by a hazy atmosphere, occurring usually in late October or early November and following a period of colder weather”. Jeg gjorde et forsøk på å oversette dette uttrykket til norsk med ”varmebølge”, men var ikke fornøyd med det. En varmebølge kan komme når som helst, ikke bare om høsten. Dessuten blir det engelske uttrykket brukt i Norge også, da med liten bokstav i ”Indian”. ”Indian summer” blir ikke bare brukt i dagligtalen, men også i norsk litteratur, for eksempel i Lars Saabye Christensens *Beatles*: ”(...) det var vel indian summer, sånn som far hadde sagt en gang vi skulle hente epler (...)” (Christensen 1999:435). Dermed endte jeg med å bruke uttrykket ”indian summer” i målteksten.

Navnet på merkedagen Valentine’s Day og ordet Valentine blir ofte brukt i ”Harlequin Valentine”, siden historien foregår på denne dagen. På denne dagen er det vanlig å sende kort og/eller gi en gave til kjærester og ektefeller. Denne tradisjonen har de siste årene blitt mer og mer vanlig å feire også i Norge. Tidligere har denne dagen fått navnet Alle hjerters dag, men i det siste er det blitt mer vanlig å snakke om Valentinsdagen. Jeg valgte likevel å oversette Valentine’s Day med Alle hjerters dag. Etter min mening passer det utrolig godt i denne historien, siden det er mye snakk om hjerter. Dessuten ga et søk på Google over 400 000 treff på Alle hjerters dag, noe som viser at denne betegnelsen fortsatt blir brukt. Dermed ble altså navnet på novellen oversatt til ”Harlekins Alle hjerters dag”, og ”Valentine card” og ”Valentine” ble oversatt med ”Alle hjerters dag–hilsen” og ”Alle hjerters venn”. Når det gjelder tittelen, valgte jeg å gjøre litt om på den på grunn av at ”Harlequin Valentine” ble vanskelig å oversette direkte. ”Harlequin” blir her brukt som et adjektiv, og dette synes jeg ikke fungerer på norsk. Da måtte man i så fall gjøre om ”Harlekin” til Harlekinsk, slik at tittelen ble ”Harlekinsk Alle hjerters venn”, noe jeg synes blir for kronglete. Derfor endte jeg altså opp med ”Harlekins Alle hjerters dag”. På denne måten blir både Alle hjerters dag og Harlekins kroppslige hjerte henvist til i tittelen. Dette ordspillet hadde gått tapt dersom jeg hadde brukt Valentins dag i stedet for Alle hjerters dag.

6.3. Matretter

I "October in the chair" blir det snakket om en kokk som har fått skryt for en rett som blir kalt "minced-lamb brioche" (s.65). Kunnskapsforlagets blå språk- og ordbokstjeneste forklarer "brioche" med "lite søtt brød av gjærdeig". Dette er opprinnelig en fransk rett som jeg ikke har hørt om før. Derfor følte jeg for å spesifisere at det er et brød det er snakk om, og oversatte "minced-lamb brioche" med "briochebrødet med hakket lam". Dette ble imidlertid noe langt og kronglete. Dessuten brukes ofte de opprinnelige navnene på retter i kokkekretser. Derfor valgte jeg til slutt å oversette "minced-lamb brioche" med "lammebrioche".

På kafeen hun går til, ber Missy i "Harlequin Valentine" om å få servert "hash browns" (s.225). Dette er en rett bestående av poteter. *Dictionary.com* definerer det som "crisp-fried potatoes made by dicing, chopping, or mashing boiled potatoes and browning them in hot fat or oil". Kunnskapsforlagets blå språk – og ordbokstjeneste forklarer at "hash browns" er "kroketter av finhakkede poteter og løk". Av den grunn oversatte jeg det først til "kroketter", men dette lyder litt for fint og sofistisert. Dermed valgte jeg til slutt å bruke "stekte poteter".

6.4. Andre ord

Uttrykket "drag queens" blir brukt i "Harlequin Valentine" (s.222). En "drag queen" blir definert av *Dictionary.com* som en "male who dresses as a woman and impersonates female characteristics for public entertainment". På norsk finnes det ikke noe ord som beskriver denne typen mennesker. Jeg oversatte derfor "drag queens" til "transvestitter" til å begynne med, men en transvestitt trenger ikke nødvendigvis imitere en annen kvinne eller kle seg opp for å underholde. Dermed ville en del konnotasjoner gå tapt om jeg skulle bruke dette ordet. "Drag queen" er et ganske kjent uttrykk i målkulturen. For eksempel blir den norske revygruppen Great Garlic Girls omtalt som "drag queens" på Wikipedia, og Din Side har en overskrift kalt "Norges beste Drag-queen". Av disse grunnene valgte jeg til slutt å beholde "drag queens".

Rutene på drakten til Harlekin blir beskrevet som "diamond shapes" (s.224). På norsk snakker man ofte om "harlekinruter", nettopp på grunn av drakten hans. Siden det er denne drakten det er snakk om her, passer det ikke å bruke "harlekinruter", så her måtte jeg finne en annen løsning. "Diamantformer" ble kassert siden det fikk det til å høres ut som drakten var dekket av faktiske diamanter. Dessuten er "diamond" det engelske navnet på kortfargen ruter, som er formet slik rutene på Harlekins drakt er formet. I stedet valgte jeg å bruke navnet på denne ruteformen, nemlig "rombe" og "rombemønster". "Rombemønster" blir brukt i en

setning hvor Harlekin beskriver seg selv for å prøve å øke selvtilliten sin: ”*I am Harlequin, I tell myself, in my diamond-covered garments (...)*” (s.225). ”Diamond-covered” høres mye flottere ut enn ”rombemønstret”, så her valgte jeg å kompensere ved å oversette ”garments” til ”skrud” i stedet for ”klær”. På den måten høres drakten hans mye finere ut selv om den blir beskrevet som ”rombemønstret”.

Hanskene som patologen i ”Harlequin Valentine” har på seg, blir først beskrevet som ”disposable rubber gloves” (s.220), og senere som ”latex gloves” (s.221). I Norge vil man kanskje si at dette er to forskjellige ting, siden gummihansker ofte assosieres med oppvaskhansker, mens latekshansker assosieres med engangshansker. *Bokmålsordboka* definerer imidlertid lateks som ”syntetisk gummi”. Dermed kan man bruke ordene ”gummi” og ”lateks” om de samme hanskene. I denne konteksten vil nok ikke leseren tro at det er snakk om oppvaskhansker, siden det står at det er engangshansker det er snakk om, pluss at disse hanskene blir brukt av en patolog. Dermed valgte jeg å oversette disse ordene til henholdsvis ”engangshansker av gummi” og ”latekshansker”.

7. Dobbeltbetydning

Ord og setninger med dobbeltbetydning er som regel utfordrende for oversettere, og i ”October in the chair” er det et par av disse. Det første ordet er i tittelen, nemlig ”chair”. Oktober sitter i en stol, i motsetning til de andre månedene som sitter på stubber. Men denne tittelen viser også til at det er Oktober som leder møtet. Dessverre har ikke det norske ordet ”stol” den samme dobbeltbetydningen. Her måtte jeg gjøre en vurdering og bestemme meg for hvilken betydning jeg synes er viktigst. Jeg kom frem til at Oktobers ledelse var det viktigste å fokusere på her, og valgte derfor å bruke ”lederstol”, slik at tittelen ble ”Oktober i lederstolen”. Dette valget er et eksempel på at jeg har fokusert mer på mening enn på stil i arbeidet med disse tekstene. Jeg er klar over at dobbeltbetydningen går tapt her, men for å få frem meningen, synes jeg dette var den beste måten å gjøre det på.

Det andre ordet med dobbeltbetydning er ”live” i setningen ”Does anyone live there?” (s.73). Dobbeltbetydningen her er ”bo” og ”leve”. Vanligvis ville jeg oversatt dette til ”Bor det noen der?”, men i denne sammenhengen ble det vanskelig, siden det refereres til senere, når Dearly presiserer ”I said nobody lives there”. The Runt mente å spørre om det bor noen i huset det er snakk om, men Dearly tolket det som at han spurte om det er noen levende mennesker i huset. Da han svarte nei på spørsmålet, mente han altså at det ikke lever noen der, men at det er noen der likevel. Her hadde jeg to valg. Jeg kunne enten oversette direkte

med ”Lever det noen der” eller vri litt på det og bruke ”Er det liv der?”¹. Jeg endte med å bruke det siste, da det er et mer naturlig uttrykk på norsk, og samtidig bevarer dobbeltbetydningen.

8. Særegne uttrykk

I ”October in the Chair” bruker Gaiman en del uvanlige uttrykk, som for eksempel ”beshrew and suck ordure on it” (s.63), ”the cursed bag of innards” (s.63) og ”bringing himself up by his bootstraps” (s.77). Utfordringen med disse var å få til like rare uttrykk på norsk, siden jeg har vært ute etter å bevare forholdet mellom lesere og tekst. Det første oversatte jeg i utgangspunktet til ”fordømte dritt og møkk”, men det var ikke like spesielt, siden det er et ganske vanlig kraftuttrykk i Norge, noe ”beshrew and suck ordure on it” ikke er i den engelskspråklige delen av verden. ”Beshrew” er dessuten et ganske gammeldags uttrykk, noe jeg ville overføre til målteksen. Dermed falt valget på ”forbaskede” i stedet for ”fordømte”. Jeg gjorde også om ”dritt og møkk” til ”sugmøkk” for å gjøre det mer spesielt. Resultatet ble dermed ”forbaskede sugmøkk”. På denne måten synes jeg at jeg får overført det gammeldags og det spesielle, slik at uttrykket blir ganske rart i målteksen også.

”The cursed bag of innards” måtte jeg også tygge litt på. Til å begynne med ble det oversatt med ”den pokkers innmaten”, men igjen var det ikke like spesielt som i kildeteksten. ”Innmaten” høres heller ikke like ekkelt ut som ”bag of innards”, så jeg bestemte meg for å bruke ”innvoll” i stedet. ”Den pokkers innvollen” gikk imidlertid ikke an å bruke siden man som regel snakker om innvoller, slik det jo også gjøres her. Jeg måtte derfor gjøre noe med ”bag of” og valget falt til slutt på ”innvollsklumpen”, slik at resultatet ble ”den pokkers innvollsklumpen.”

”Bringing himself up by his bootstraps” er en litt annen versjon av uttrykket ”pull/haul/drag oneself up by one's own bootstraps”, som i følge Kunnskapsforlagets blå språk- og ordbokstjeneste betyr ”stramme seg opp” eller ”ta seg selv i nakken”. I utgangspunktet oversatte jeg dette med ”oppdro seg selv”, men siden Gaimans uttrykk er en lek med et eksisterende uttrykk, valgte jeg til slutt å gjøre det samme på norsk, og oversatte det med ”oppdro seg selv etter nakken”. Ing-formen måtte naturligvis også gjøres om siden den korresponderende formen på norsk har et mer begrenset bruksområde.

¹ Takk til Ragnhild Eikli for dette forslaget.

9. Språklige virkemidler: Alliterasjon

Gaiman bruker flere steder alliterasjon, eller bokstavrim, i "Harlequin Valentine". Dette er utfordrende for en oversetter, siden det kan være vanskelig å finne ekvivalente ord som begynner på samme bokstav. Som nevnt har jeg valgt å prioritere mening fremfor stil, men har likevel forsøkt å bevare Gaimans stil der jeg har kunnet. Når Harlekin beskriver en del av intrigen han har satt i stand, sier han "I turned the town topsy and turvy" (s.222). Dette ble først oversatt med "skapte jeg kaos i byen", men da gikk altså stilen tapt, og jeg ville forsøke å finne et bedre alternativ. Til slutt ble det "skapte jeg rot og røre i byen". Det ble ikke like mye alliterasjon som i kildeteksten, men nok til at noe av stilen kunne bli overført til målteksten. Lenger ut i teksten tar han igjen dette virkemiddelet i bruk: "I tell myself that the man Harve is Pantaloon, the foolish merchant that I must **bamboozle, baffle, confusticate and confuse**" (s.225). Å finne norske ord som passet inn her, og med alliterasjon, var ikke noe problem, men det ble bare ett bokstavrim i stedet for to. I første omgang ble de uthevede ordene oversatt til "narre, forbløffe, forfjamse og forvirre", men til slutt bestemte jeg meg for at hele rekken skulle ha bokstavrim, slik at resultatet ble: "Jeg sier til meg selv at Harve er Pantalone, den tåpelige kjøpmannen som jeg må **forlede, forbløffe, forfjamse og forvirre.**"

Et eksempel på et bokstavrim som ikke lot seg overføre er "trickster tongue" (s.224). Å finne et ekvivalent ord til "trickster" som begynte på "t" viste seg å være umulig, så dette ble da oversatt med "den forræderiske tungen". Akkurat her måtte altså stilen vike for budskapet. Jeg har imidlertid lagt til en kompenserende alliterasjon noen linjer ovenfor, hvor jeg har oversatt "centuries now long gone" til "**for** lengst **forgangne** århundrer".

10. Konklusjon

Jeg har her tatt for meg de eksemplene jeg synes er viktigst å kommentere i forhold til oversettelsene av disse novellene. Jeg er klar over at enkelte valg kun er subjektive, og at andre oversettere kanskje ville valgt annerledes. Men i det store og hele er det grunner til at oversettelsene er blitt som de er blitt. Disse grunnene har jeg forklart her, og knyttet dem til relevant teori. Jeg har forsøkt å overføre forfatterens stemme til målteksten, og med dette håper jeg at jeg har klart å få til en oversettelse som fører til at leseren får den samme opplevelsen av tekstene som leserne av kildetekstene. Dette er noe jeg har vært opptatt av under hele arbeidet med disse tekstene. Utfordringene har vært mange underveis. Den spesielle stemningen som Gaiman klarer å skape har ikke vært enkel å overføre, men jeg mener jeg har klart å få frem den fine miksen av nytt og gammelt og følelsen av at historiene foregår på grensen av virkeligheten, samtidig som målteksten flyter godt. Jeg synes også jeg

har klart å overføre Gaimans skrivestil, selv om jeg har fokusert mer på å få frem budskapet enn stilen. I arbeidet med disse tekstene har jeg også innsett at det ikke er lett å holde seg til én strategi. Man må ta valg etter hvert som utfordringene dukker opp. Selv om det selvfølgelig er viktig at målteksten skaper en helhet, må man kunne tillate seg for eksempel å nyttegjøre seg av både hjemliggjøring og fremmedgjøring. Det ene utelukker ikke alltid det andre.

Litteraturliste

Kildetekster

Gaiman, Neil, "October in the Chair" i *Fragile Things Short Fictions & Wonders*, London, Headline Review 2007

Gaiman, Neil, "Harlequin Valentine" i *Fragile Things Short Fictions & Wonders*, London, Headline Review 2007

Litteratur i kommentardelen

Berman, Antoine, "Translation and the Trials of the Foreign [1985]" i L. Venuti (Red), *The Translation Studies Reader*, New York, London, Routledge 2004

Christensen, Lars Saabye, *Beatles*, De Norske Bokklubbene 1999 (første utgave 1984)

deBellis, Helen, *Karneval. Drakter og masker, historie og tradisjon*, Oslo, Aschehoug 1985

Din Side, tilgjengelig fra <www.dinside.no> [lest 30.04.2011]

Eliot, T. S., *Det Golde Landet og Andre Dikt*, gjendiktet av Paal Brekke, De Norske Bokklubbene 2003 (første utgave 1949)

Endresen, Rolf Theil, Simonsen, Hanne Gram og Sveen, Andreas, *Innføring i Lingvistikk*, Oslo, Universitetsforlaget 2005 (første utgave 1996)

Gaiman, Neil, "Introduction" i *Fragile Things Short Fictions & Wonders*, London, Headline Review 2007

Munday, Jeremy, *Introducing Translation Studies, Theories and applications*, New York, London, Routledge 2008 (første utgave 2001)

Nida, Eugene, "Principles of Correspondence [1964]" i L. Venuti (Red.), *The Translation Studies Reader*, New York, London, Routledge 2004

Schleiermacher, Friedrich, "On the Different Methods of Translating" i L. Venuti (Red.), *The Translation Studies Reader*, New York, London, Routledge 2004

Venuti, Lawrence, "Translation, Community, Utopia" i *The Translation Studies Reader*, New York, London, Routledge 2004

Wikipedia, tilgjengelig fra <www.wikipedia.no> [lest 30.04.2011]

Wikstrøm, Solveig (Red), *Caplex Leksikon*, Oslo, Cappelen 2004

Ordbøker

Bokmålsordboka, tilgjengelig fra <<http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html>> [lest 12.04.2011]

Dictionary.com, tilgjengelig fra <www.dictionary.reference.com> [lest 14.04.2011]

Kunnskapsforlagets blå språk- og ordbokstjeneste, tilgjengelig fra <www.ordnett.no> [lest 11.04.2011]

The Free Online Dictionary, tilgjengelig fra <<http://www.thefreedictionary.com/>> [lest 12.04.2011]

October in the Chair

October was in the chair, so it was chilly that evening, and the leaves were red and orange and tumbled from the trees that circled the grove. The twelve of them sat around a campfire roasting huge sausages on sticks, which spat and crackled as the fat dripped on to the burning applewood, and drinking fresh apple-cider, tangy and tart in their mouths.

April took a dainty bite from her sausage, which burst open as she bit into it, spilling hot juice down her chin. 'Beshrew and suck-ordure on it,' she said.

Squat March, sitting next to her, laughed, low and dirty, and then pulled out a huge, filthy handkerchief. 'Here you go,' he said.

April wiped her chin. 'Thanks,' she said. 'The cursed bag-of-innards burned me. I'll have a blister there tomorrow.'

September yawned. 'You are *such* a hypochondriac,' he said, across the fire. 'And such *language*.' He had a pencil-thin moustache, and was balding in the front, which made his forehead seem high and wise.

'Lay off her,' said May. Her dark hair was cropped short against her skull, and she wore sensible boots. She smoked a small brown cigarillo, which smelled heavily of cloves. 'She's sensitive.'

'Oh puh-lease,' said September. 'Spare me.'

October, conscious of his position in the chair, sipped his apple-cider, cleared his throat, and said, 'Okay. Who wants to begin?' The chair he sat in was carved from one large block of oakwood, inlaid with ash, with cedar and with cherrywood. The other eleven sat on tree-stumps equally spaced about the small bonfire. The tree-stumps had been worn smooth and comfortable by years of use.

'What about the minutes?' asked January. 'We always do minutes when I'm in the chair.'

'But you aren't in the chair now, are you, dear?' said September, an elegant creature of mock solicitude.

'What about the minutes?' repeated January. 'You can't ignore them.'

'Let the little buggers take care of themselves,' said April, one hand running through her long blond hair. 'And I think September should go first.'

September preened and nodded. 'Delighted,' he said.

'Hey,' said February. 'Hey-hey-hey-hey-hey-hey-hey. I didn't hear the chairman ratify that. Nobody starts till October says who starts, and then nobody else talks. Can we have maybe the tiniest semblance of order here?' He

peered at them, small, pale, dressed entirely in blues and greys.

'It's fine,' said October. His beard was all colours, a grove of trees in autumn, deep brown and fire-orange and wine-red, an untrimmed tangle across the lower half of his face. His cheeks were apple-red. He looked like a friend; like someone you had known all your life. 'September can go first. Let's just get it rolling.'

September placed the end of his sausage in his mouth, chewed daintily, and drained his cider-mug. Then he stood up and bowed to the company and began to speak.

'Laurent DeLisle was the finest chef in all of Seattle. At least, Laurent DeLisle thought so, and the Michelin stars on his door confirmed him in his opinion. He was a remarkable chef, it is true – his minced-lamb brioche had won several awards; his smoked quail and white truffle ravioli had been described in the *Gastronome* as 'the tenth wonder of the world'. But it was his wine cellar . . . ah, his wine cellar . . . that was his source of pride and his passion.

'I understand that. The last of the white grapes are harvested in me, and the bulk of the reds: I appreciate fine wines, the aroma, the taste, the aftertaste as well.

'Laurent DeLisle bought his wines at auctions, from private wine-lovers, from reputable dealers: he would insist on a pedigree for each wine, for wine frauds are, alas, too common, when the bottle is selling for perhaps five, ten, a hundred thousand dollars, or pounds, or euros.

'The treasure – the jewel – the rarest of the rare and the *ne plus ultra* of his temperature-controlled wine cellar was a bottle of 1902 Château Lafitte. It was on the wine list at

a hundred and twenty thousand dollars, although it was, in true terms, priceless, for it was the last bottle of its kind.'

'Excuse me,' said August, politely. He was the fattest of them all, his thin hair combed in golden wisps across his pink pate.

September glared down at his neighbour. 'Yes?'

'Is this the one where some rich dude buys the wine to go with the dinner, and the chef decides that the dinner the rich dude ordered isn't good enough for the wine, so he sends out a different dinner, and the guy takes one mouthful, and he's got, like, some rare allergy and he just dies like that, and the wine never gets drunk after all?'

September said nothing. He looked a great deal.

'Because if it is, you told it before. Years ago. Dumb story then. Dumb story now.' August smiled. His pink cheeks shone in the firelight.

September said, 'Obviously pathos and culture are not to everyone's taste. Some people prefer their barbecues and beer, and some of us like—'

February said, 'Well, I hate to say this, but he kind of does have a point. It has to be a new story.'

September raised an eyebrow and pursed his lips. 'I'm done,' he said, abruptly. He sat down on his stump.

They looked at each other across the fire, the months of the year.

June, hesitant and clean, raised her hand and said, 'I have one about a guard on the X-ray machines at LaGuardia airport, who could read all about people from the outlines of their luggage on the screen, and one day she saw a luggage X-ray so beautiful that she fell in love

with the person, and she had to figure out which person in the line it was, and she couldn't, and she pined for months and months. And when the person came through again she knew it this time, and it was the man, and he was a wizened old Indian man and she was pretty and black and, like, twenty-five, and she knew it would never work out and she let him go, because she could also see from the shapes of his bags on the screen that he was going to die soon.'

October said, 'Fair enough, young June. Tell that one.'

June stared at him, like a spooked animal. 'I just did,' she said.

October nodded. 'So you did,' he said, before any of the others could say anything. And then he said, 'Shall we proceed to my story, then?'

February sniffed. 'Out of order there, big fella. The man in the chair only tells his story when the rest of us are through. Can't go straight to the main event.'

May was placing a dozen chestnuts on the grate above the fire, deploying them into patterns with her tongs. 'Let him tell his story if he wants to,' she said. 'God knows it can't be worse than the one about the wine. And I have things to be getting back to. Flowers don't bloom by themselves. All in favour?'

'You're taking this to a formal vote?' February said. 'I cannot believe this. I cannot believe this is happening.' He mopped his brow with a handful of tissues, which he pulled from his sleeve.

Seven hands were raised. Four people kept their hands down - February, September, January and July. ('I don't have anything personal on this,' said July, apologetically.

'It's purely procedural. We shouldn't be setting precedents.')

'It's settled then,' said October. 'Is there anything anyone would like to say before I begin?'

'Um. Yes. Sometimes,' said June, 'sometimes I think somebody's watching us from the woods and then I look and there isn't anybody there. But I still think it.'

April said, 'That's because you're crazy.'

'Mm,' said September, to everybody. 'That's our April. She's sensitive but she's still the cruellest.'

'Enough,' said October. He stretched in his chair. He cracked a cob-nut with his teeth, pulled out the kernel, and threw the fragments of shell into the fire, where they hissed and spat and popped, and he began.

* * *

There was a boy, *October said*, who was miserable at home, although they did not beat him. He did not fit well, not his family, his town, nor even his life. He had two older brothers, who were twins, older than he was, and who hurt him or ignored him, and were popular. They played football: some games one twin would score more and be the hero, and some games the other would. Their little brother did not play football. They had a name for their brother. They called him the Runt.

They had called him the Runt since he was a baby, and at first their mother and father had chided them for it.

The twins said, 'But he *is* the runt of the litter. Look at *him*. Look at *us*.' The boys were six when they said this. Their parents thought it was cute. A name like the Runt

can be infectious, so pretty soon the only person who called him Donald was his grandmother, when she telephoned him on his birthday, and people who did not know him.

Now, perhaps because names have power, he was a runt: skinny and small and nervous. He had been born with a runny nose, and it had not stopped running in a decade. At mealtimes, if the twins liked the food they would steal his; if they did not, they would contrive to place their food on his plate and he would find himself in trouble for leaving good food uneaten.

Their father never missed a football game, and would buy an ice-cream afterwards for the twin who had scored the most, and a consolation ice-cream for the other twin, who hadn't. Their mother described herself as a newspaperwoman, although she mostly sold advertising space and subscriptions: she had gone back to work full time once the twins were capable of taking care of themselves.

The other kids in the boy's class admired the twins. They had called him Donald for several weeks in first grade, until the word trickled down that his brothers called him the Runt. His teachers rarely called him anything at all, although among themselves they could sometimes be heard to say that it was a pity that the youngest Covay boy didn't have the pluck or the imagination or the life of his brothers.

The Runt could not have told you when he first decided to run away, or when his daydreams crossed the border and became plans. By the time that he admitted to himself he was leaving he had a large Tupperware container hidden beneath a plastic sheet behind the garage

containing three Mars bars, two Milky Ways, a bag of nuts, a small bag of liquorice, a flashlight, several comics, an unopened packet of beef jerky, and thirty-seven dollars, most of it in quarters. He did not like the taste of beef jerky, but he had read that explorers had survived for weeks on nothing else; and it was when he put the packet of beef jerky into the Tupperware box and pressed the lid down with a pop that he knew he was going to have to run away.

He had read books, newspapers and magazines. He knew that if you ran away you sometimes met bad people who did bad things to you; but he had also read fairy tales, so he knew that there were kind people out there, side by side with the monsters.

The Runt was a thin ten-year-old, small, with a runny nose and a blank expression. If you were to try and pick him out of a group of boys, you'd be wrong. He'd be the other one. Over at the side. The one your eye slipped over.

All through September he put off leaving. It took a really bad Friday, during the course of which both of his brothers sat on him (and the one who sat on his face broke wind, and laughed uproariously), for him to decide that whatever monsters were waiting out in the world would be bearable, perhaps even preferable.

Saturday, his brothers were meant to be looking after him, but soon they went into town to see a girl they liked. The Runt went around the back of the garage and took the Tupperware container out from beneath the plastic sheeting. He took it up to his bedroom. He emptied his schoolbag on to his bed, filled it with his candies and comics and quarters and the beef jerky. He filled an empty soda bottle with water.

The Runt walked into the town and got on the bus. He rode west, ten dollars-in-quarters-worth of west, to a place he didn't know, which he thought was a good start, then he got off the bus and walked. There was no sidewalk now, so when cars came past he would edge over into the ditch, to safety.

The sun was high. He was hungry, so he rummaged in his bag and pulled out a Mars bar. After he ate it he found he was thirsty, and he drank almost half of the water from his soda bottle before he realised he was going to have to ration it. He had thought that once he got out of the town he would see springs of fresh water everywhere, but there were none to be found. There was a river, though, that ran beneath a wide bridge.

The Runt stopped half-way across the bridge to stare down at the brown water. He remembered something he had been told in school: that, in the end, all rivers flowed into the sea. He had never been to the seashore. He clambered down the bank and followed the river. There was a muddy path along the side of the riverbank, and an occasional beer can or plastic snack packet to show that people had been that way before, but he saw no one as he walked.

He finished his water.

He wondered if they were looking for him yet. He imagined police cars and helicopters and dogs, all trying to find him. He would evade them. He would make it to the sea.

The river ran over some rocks, and it splashed. He saw a blue heron, its wings wide, glide past him, and he saw solitary end-of-season dragonflies, and sometimes small

clusters of midges, enjoying the Indian summer. The blue sky became dusk-grey, and a bat swung down to snatch insects from the air. The Runt wondered where he would sleep that night.

Soon the path divided, and he took the branch that led away from the river, hoping it would lead to a house, or to a farm with an empty barn. He walked for some time, as the dusk deepened, until, at the end of the path, he found a farmhouse, half tumbled down and unpleasant-looking. The Runt walked around it, becoming increasingly certain as he walked that nothing could make him go inside, and then he climbed over a broken fence to an abandoned pasture, and settled down to sleep in the long grass with his schoolbag for his pillow.

He lay on his back, fully dressed, staring up at the sky. He was not in the slightest bit sleepy.

'They'll be missing me by now,' he told himself. 'They'll be worried.'

He imagined himself coming home in a few years' time. The delight on his family's faces as he walked up the path to home. Their welcome. Their love . . .

He woke some hours later, with the bright moonlight in his face. He could see the whole world – as bright as day, like in the nursery rhyme, but pale and without colours. Above him, the moon was full, or almost, and he imagined a face looking down at him, not unkindly, in the shadows and shapes of the moon's surface.

A voice said, 'Where do you come from?'

He sat up, not scared, not yet, and looked around him. Trees. Long grass. 'Where are you? I don't see you.'

Something he had taken for a shadow moved, beside a

tree on the edge of the pasture, and he saw a boy of his own age.

'I'm running away from home,' said the Runt.

'Whoa,' said the boy. 'That must have taken a whole lot of guts.'

The Runt grinned with pride. He didn't know what to say.

'You want to walk a bit?' said the boy.

'Sure,' said the Runt. He moved his schoolbag so it was next to the fence-post, so he could always find it again.

They walked down the slope, giving a wide berth to the old farmhouse.

'Does anyone live there?' asked the Runt.

'Not really,' said the other boy. He had fair, fine hair that was almost white in the moonlight. 'Some people tried a long time back, but they didn't like it, and they left. Then other folk moved in. But nobody lives there now. What's your name?'

'Donald,' said the Runt. And then, 'But they call me the Runt. What do they call you?'

The boy hesitated. 'Dearly,' he said.

'That's a cool name.'

Dearly said, 'I used to have another name, but I can't read it any more.'

They squeezed through a huge iron gateway, rusted part open, part closed, and they were in the little meadow at the bottom of the slope.

'This place is cool,' said the Runt.

There were dozens of stones of all sizes in the small meadow. Tall stones, bigger than either of the boys, and small ones, just the right size for sitting on. There were

some broken stones. The Runt knew what sort of a place this was, but it did not scare him. It was a loved place.

'Who's buried here?' he asked.

'Mostly okay people,' said Dearly. 'There used to be a town over there. Past those trees. Then the railroad came and they built a stop in the next town over, and our town sort of dried up and fell in and blew away. There's bushes and trees now, where the town was. You can hide in the trees and go into the old houses and jump out.'

The Runt said, 'Are they like that farmhouse up there? The houses?' He didn't want to go into them, if they were.

'No,' said Dearly. 'Nobody goes in them, except me. And some animals, sometimes. I'm the only kid around here.'

'I figured,' said the Runt.

'Maybe we can go down and play in them,' said Dearly.

'That would be pretty cool,' said the Runt.

It was a perfect early-October night: almost as warm as summer, and the harvest moon dominated the sky. You could see everything.

'Which one of these is yours?' asked the Runt.

Dearly straightened up proudly, and took the Runt by the hand. He pulled him to an overgrown corner of the field. The two boys pushed aside the long grass. The stone was set flat into the ground, and it had dates carved into it from a hundred years before. Much of it was worn away, but beneath the dates it was possible to make out the words

*DEARLY DEPARTED
WILL NEVER BE FORG*

'Forgotten, I'd wager,' said Dearly.

'Yeah, that's what I'd say too,' said the Runt.

They went out of the gate, down a gully and into what remained of the old town. Trees grew through houses, and buildings had fallen in on themselves, but it wasn't scary. They played hide and seek. They explored. Dearly showed the Runt some pretty cool places, including a one-room cottage that he said was the oldest building in that whole part of the county. It was in pretty good shape, too, considering how old it was.

'I can see pretty good by moonlight,' said the Runt. 'Even inside. I didn't know that it was so easy.'

'Yeah,' said Dearly. 'And after a while you get good at seeing even when there ain't any moonlight.'

The Runt was envious.

'I got to go to the bathroom,' said the Runt. 'Is there somewhere around here?'

Dearly thought for a moment. 'I don't know,' he admitted. 'I don't do that stuff any more. There are a few outhouses still standing, but they may not be safe. Best just to do it in the woods.'

'Like a bear,' said the Runt.

He walked out the back, into the woods that pushed up against the wall of the cottage, and went behind a tree. He'd never done that before, in the open air. He felt like a wild animal. When he was done he wiped himself off with fallen leaves. Then he went back out the front. Dearly was sitting in a pool of moonlight, waiting for him.

'How did you die?' asked the Runt.

'I got sick,' said Dearly. 'My maw cried and carried on something fierce. Then I died.'

'If I stayed here with you,' said the Runt, 'would I have to be dead too?'

'Maybe,' said Dearly. 'Well, yeah. I guess.'

'What's it like? Being dead?'

'I don't mind it,' admitted Dearly. 'Worst thing is not having anyone to play with.'

'But there must be lots of people up in that meadow,' said the Runt. 'Don't they ever play with you?'

'Nope,' said Dearly. 'Mostly, they sleep. And even when they walk, they can't be bothered to just go and see stuff and do things. They can't be bothered with me. You see that tree?'

It was a beech tree, its smooth grey bark cracked with age. It sat in what must once have been the town square, ninety years before.

'Yeah,' said the Runt.

'You want to climb it?'

'It looks kind of high.'

'It is. Real high. But it's easy to climb. I'll show you.'

It was easy to climb. There were handholds in the bark, and the boys went up the big beech like a couple of monkeys, or pirates, or warriors. From the top of the tree one could see the whole world. The sky was starting to lighten, just a hair, in the east.

Everything waited. The night was ending. The world was holding its breath, preparing to begin again.

'This was the best day I ever had,' said the Runt.

'Me too,' said Dearly. 'What you going to do now?'

'I don't know,' said the Runt.

He imagined himself going on across the world, all the way to the sea. He imagined himself growing up and

growing older, bringing himself up by his bootstraps. Somewhere in there he would become fabulously wealthy. And then he would go back to the house with the twins in it, and he would drive up to their door in his wonderful car, or perhaps he would turn up at a football game (in his imagination the twins had neither aged nor grown) and look down at them, in a kindly way. He would buy them all, the twins, his parents, a meal at the finest restaurant in the city, and they would tell him how badly they had misunderstood him and mistreated him. They apologised and wept, and through it all he said nothing. He let their apologies wash over him. And then he would give each of them a gift, and afterwards he would leave their lives once more, this time for good.

It was a fine dream.

In reality, he knew, he would keep walking, and be found tomorrow, or the day after that, and go home and be yelled at and everything would be the same as it ever was, and day after day, hour after hour until the end of time, he'd still be the Runt, only they'd be mad at him for having dared to walk away.

'I have to go to bed soon,' said Dearly. He started to climb down the big beech tree.

Climbing down the tree was harder, the Runt found. You couldn't see where you were putting your feet, and had to feel around for somewhere to put them. Several times he slipped and slid, but Dearly went down ahead of him, and would say things like 'Just a little to the right, now,' and they both made it down just fine.

The sky continued to lighten, and the moon was fading, and it was harder to see. They clambered back through the

gully. Sometimes the Runt wasn't sure that Dearly was there at all, but when he got to the top, he saw the boy waiting for him.

They didn't say much as they walked up to the meadow filled with stones. The Runt put his arm over Dearly's shoulder, and they walked in step up the hill.

'Well,' said Dearly, 'thanks for coming over.'

'I had a good time,' said the Runt.

'Yeah,' said Dearly. 'Me too.'

Down in the woods somewhere a bird began to sing.

'If I wanted to stay—?' said the Runt, all in a burst. Then he stopped. *I might never get another chance to change it*, thought the Runt. He'd never get to the sea. They'd never let him.

Dearly didn't say anything, not for a long time. The world was grey. More birds joined the first.

'I can't do it,' said Dearly, eventually. 'But they might.'

'Who?'

'The ones in there.' The fair boy pointed up the slope to the tumbledown farmhouse with the jagged broken windows, silhouetted against the dawn. The grey light had not changed it.

The Runt shivered. 'There's people in there?' he said. 'I thought you said it was empty.'

'It ain't empty,' said Dearly. 'I said nobody lives there. Different things.' He looked up at the sky. 'I got to go now,' he added. He squeezed the Runt's hand. And then he just wasn't there any longer.

The Runt stood in the little graveyard all on his own, listening to the birdsong on the morning air. Then he made his way up the hill. It was harder by himself.

He picked up his schoolbag from the place he had left it. He ate his last Milky Way and stared at the tumbledown building. The empty windows of the farmhouse were like eyes, watching him.

It was darker inside there. Darker than anything.

He pushed his way through the weed-choked yard. The door to the farmhouse was mostly crumbled away. He stopped at the doorway, hesitating, wondering if this was wise. He could smell damp, and rot, and something else underneath. He thought he heard something move, deep in the house, in the cellar, maybe, or the attic. A shuffle, maybe. Or a hop. It was hard to tell.

Eventually, he went inside.

* * *

Nobody said anything. October filled his wooden mug with apple-cider when he was done, and drained it, and filled it again.

'It was a story,' said December. 'I'll say that for it.' He rubbed his pale blue eyes with a fist. The fire was almost out.

'What happened next?' asked June, nervously. 'After he went into the house?'

May, sitting next to her, put her hand on June's arm. 'Better not to think about it,' she said.

'Anyone else want a turn?' asked August. There was silence. 'Then I think we're done.'

'That needs to be an official motion,' pointed out February.

'All in favour?' said October. There was a chorus of 'Aye.'

'All against?' Silence. 'Then I declare this meeting adjourned.'

They got up from the fireside, stretching and yawning, and walked away into the wood, in ones and twos and threes, until only October and his neighbour remained.

'Your turn in the chair next time,' said October.

'I know,' said November. He was pale and thin-lipped. He helped October out of the wooden chair. 'I like your stories. Mine are always too dark.'

'I don't think so,' said October. 'It's just that your nights are longer. And you aren't as warm.'

'Put it like that,' said November, 'and I feel better. I suppose we can't help who we are.'

'That's the spirit,' said his brother. And they touched hands as they walked away from the fire's orange embers, taking their stories with them back into the dark.

For Ray Bradbury

Harlequin Valentine

It is February the Fourteenth, at that hour of the morning when all the children have been taken to school and all the husbands have driven themselves to work or been dropped, steambreathing and greatcoated at the rail station at the edge of the town for the Great Commute, when I pin my heart to Missy's front door. The heart is a deep dark red that is almost a brown, the colour of liver. Then I knock on the door, sharply, *rat-a-tat-tat!*, and I grasp my wand, my stick, my oh-so-thrustable and beribboned lance, and I vanish like cooling steam into the chilly air . . .

Missy opens the door. She looks tired.

'My Columbine,' I breathe, but she hears not a word. She turns her head, so she takes in the view from one side of the street to the other, but nothing moves. A truck

rumbles in the distance. She walks back into the kitchen and I dance, silent as a breeze, as a mouse, as a dream, into the kitchen beside her.

Missy takes a plastic sandwich bag from a paper box in the kitchen drawer, and a bottle of cleaning spray from under the sink. She pulls off two sections of kitchen towel from the roll on the kitchen counter. Then she walks back to the front door. She pulls the pin from the painted wood – it was my hatpin, which I had stumbled across . . . where? I turn the matter over in my head: in Gascony, perhaps? or Twickenham? or Prague?

The face on the end of the hatpin is that of a pale Pierrot.

She removes the pin from the heart, and puts the heart into the plastic sandwich bag. She wipes the blood from the door with a squirt of cleaning spray and a rub of paper towel, and she inserts the pin into her lapel, where the little white-faced August face stares out at the cold world with his blind silver eyes and his grave silver lips.

Naples. Now it comes back to me. I purchased the hatpin in Naples, from an old woman with one eye. She smoked a clay pipe. This was a long time ago.

Missy puts the cleaning utensils down on the kitchen table, then she thrusts her arms through the sleeves of her old blue coat, which was once her mother's, does up the buttons, one, two, three, then she places the sandwich bag with the heart in it determinedly into her pocket and sets off down the street.

Secret, secret, quiet as a mouse I follow her, sometimes creeping, sometimes dancing, and she never sees me, not for a moment, just pulls her blue coat more tightly around

her, and she walks through the little Kentucky town, and down the old road that leads past the cemetery.

The wind tugs at my hat, and I regret, for a moment, the loss of my hatpin. But I am in love, and this is Valentine's Day. Sacrifices must be made.

Missy is remembering in her head the other times she has walked into the cemetery, through the tall iron cemetery gates: when her father died; and when they came here as kids at All Hallows, the whole school mob and caboodle of them, partying and scaring each other; and when a secret lover was killed in a three-car pile-up on the interstate, and she waited until the end of the funeral, when the day was all over and done with, and she came in the evening, just before sunset, and laid a white lily on the fresh grave.

Oh Missy, shall I sing the body and the blood of you, the lips and the eyes? A thousand hearts I would give you, as your Valentine. Proudly I wave my staff in the air and dance, singing silently of the gloriousness of me, as we skip together down Cemetery Road.

A low grey building, and Missy pushes open the door. She says Hi and How's it going to the girl at the desk, who makes no intelligible reply, fresh out of school and filling in a crossword from a periodical filled with nothing but crosswords, page after page of them, and the girl would be making private phone calls on company time if only she had somebody to call, which she doesn't, and, I see, plain as elephants, she never will. Her face is a mass of blotchy acne pustules and acne scars and she thinks it matters, and talks to nobody. I see her life spread out before me: she will die, unmarried and unmolested, of breast cancer in fifteen

years' time, and will be planted under a stone with her name on it in the meadow by Cemetery Road, and the first hands to have touched her breasts will have been those of the pathologist as he cuts out the cauliflower-like stinking growth and mutters, 'Jesus, look at the size of this thing, why didn't she *tell* anyone?' which rather misses the point.

Gently, I kiss her on her spotty cheek, and whisper to her that she is beautiful. Then I tap her once, twice, *thrice*, on the head with my staff, and wrap her with a ribbon.

She stirs and smiles. Perhaps tonight she will get drunk and dance and offer up her virginity upon Hymen's altar, meet a young man who cares more for her breasts than for her face, and will one day, stroking those breasts and suckling and rubbing them, say, 'Honey, you seen anybody about that lump?' and by then her spots will be long gone, rubbed and kissed and frottaged into oblivion . . .

But now I have mislaid Missy, and I run and caper down a dun-carpeted corridor until I see that blue coat pushing into a room at the end of the hallway and I follow her into an unheated room, tiled in bathroom-green.

The stench is unbelievable, heavy and rancid and wretched on the air. The fat man in the stained lab-coat wears disposable rubber gloves and has a thick layer of mentholatum on his upper lip and about his nostrils. A dead man is on the table in front of him. The man is a thin, old black man, with calloused fingertips. He has a thin moustache. The fat man has not noticed Missy yet. He has made an incision, and now he peels back the skin with a wet, sucking sound, and how dark the brown of it is on the outside, and how pink, pretty the pink of it is on the inside.

Classical music plays from a portable radio, very loudly. Missy turns the radio off, then she says, 'Hello, Vernon.'

The fat man says, 'Hello, Missy. You come for your old job back?'

This is the Doctor, I decide, for he is too big, too round, too magnificently well fed to be Pierrot, too unselfconscious to be Pantaloon. His face creases with delight to see Missy, and she smiles to see him, and I am jealous: I feel a stab of pain shoot through my heart (currently in a plastic sandwich bag in Missy's coat pocket), sharper than I felt when I stabbed it with my hatpin and stuck it to her door.

And speaking of my heart, she has pulled it from her pocket, and is waving it at the pathologist, Vernon. 'Do you know what this is?' she says.

'Heart,' he says. 'Kidneys don't have the ventricles, and brains are bigger and squishier. Where'd you get it?'

'I was hoping that you could tell me,' she says. 'Doesn't it come from here? Is it your idea of a Valentine card, Vernon? A human heart stuck to my front door?'

He shakes his head. 'Don't come from here,' he says. 'You want I should call the police?'

She shakes her head. 'With my luck,' she says, 'they'll decide I'm a serial killer and send me to the chair.'

The Doctor opens the sandwich bag, and prods at the heart with stubby fingers in latex gloves. 'Adult, in pretty good shape, took care of his heart,' he said. 'Cut out by an expert.'

I smile proudly at this, and bend down to talk to the dead black man on the table, with his chest all open and his calloused string-bass-picking fingers. 'Go 'way,

Harlequin,' he mutters quietly, not to offend Missy and his doctor. 'Don't you go causing trouble here.'

'Hush yourself. I will cause trouble wherever I wish,' I tell him. 'It is my function.' But, for a moment, I feel a void about me: I am wistful, almost Pierrotish, which is a poor thing for a Harlequin to be.

Oh Missy, I saw you yesterday in the street, and followed you into Al's Super-Valu Foods and More, elation and joy rising within me. In you, I recognised someone who could transport me, take me from myself. In you I recognised my Valentine, my Columbine.

I did not sleep last night, and instead I turned the town topsy and turvy, befuddling the unfuddled. I caused three sober bankers to make fools of themselves with drag queens from Madame Zora's Revue and Bar. I slid into the bedrooms of the sleeping, unseen and unimagined, slipping the evidence of mysterious and exotic trysts into pockets and under pillows and into crevices, able only to imagine the fun that would ignite the following day as soiled split-crotch fantasy panties would be found poorly hidden under sofa cushions and in the inner pockets of respectable suits. But my heart was not in it, and the only face I could see was Missy's.

Oh, Harlequin in love is a sorry creature.

I wonder what she will do with my gift. Some girls spurn my heart; others touch it, kiss it, caress it, punish it with all manner of endearments before they return it to my keeping. Some never even see it.

Missy takes the heart back, puts it into the sandwich bag again, pushes the snap-shut top of it closed. 'Shall I incinerate it?' she asks.

'Might as well. You know where the incinerator is,' says the Doctor, returning to the dead musician on the table. 'And I meant what I said about your old job. I need a good lab assistant.'

I imagine my heart trickling up to the sky as ashes and smoke, covering the world. I do not know what I think of this but, her jaw set, she shakes her head and she bids goodbye to Vernon the pathologist. She has thrust my heart into her pocket and she is walking out of the building and up Cemetery Road and back into town.

I caper ahead of her. Interaction would be a fine thing, I decide, and fitting word to deed I disguise myself as a bent old woman on her way to the market, covering the red spangles of my costume with a tattered cloak, hiding my masked face with a voluminous hood, and at the top of Cemetery Road I step out and block her way.

Marvellous, marvellous, marvellous me, and I say to her, in the voice of the oldest of women, 'Spare a copper coin for a bent old woman, dearie, and I'll tell you a fortune will make your eyes spin with joy,' and Missy stops. She opens her purse and takes out a dollar bill.

'Here,' says Missy.

And I have it in my head to tell her all about the mysterious man she will meet, all dressed in red and yellow, with his domino mask, who will thrill her and love her and never, never leave her (for it is not a good thing to tell your Columbine the *entire* truth), but instead I find myself saying, in a cracked old voice, 'Have you ever heard of Harlequin?'

Missy looks thoughtful. Then she nods. 'Yes,' she says. 'Character in the *commedia dell'arte*. Costume covered in

little diamond shapes. Wore a mask. I think he was a clown of some sort, wasn't he?"

I shake my head, beneath my hood. 'No clown,' I tell her. 'He was . . .'

And I find that I am about to tell her the truth, so I choke back the words and pretend that I am having the kind of coughing attack to which elderly women are particularly susceptible. I wonder if this could be the power of love. I do not remember it troubling me with other women I thought I had loved, other Columbines I have encountered over centuries now long gone.

I squint through old-woman eyes at Missy: she is in her early twenties, and she has lips like a mermaid's, full and well-defined and certain, and grey eyes, and a certain intensity to her gaze.

'Are you all right?' she asks.

I cough and splutter and cough some more, and gasp, 'Fine, my dearie-duck, I'm just fine, thank you kindly.'

'So,' she says, 'I thought you were going to tell me my fortune.'

'Harlequin has given you his heart,' I hear myself saying. 'You must discover its beat yourself.'

She stares at me, puzzled. I cannot change or vanish while her eyes are upon me, and I feel frozen, angry at my trickster tongue for betraying me. 'Look,' I tell her, 'a rabbit!' and she turns, follows my pointing finger, and as she takes her eyes off me I disappear, *pop!*, like a rabbit down a hole, and when she looks back there's not a trace of the old fortune-teller lady, which is to say me.

Missy walks on, and I caper after her, but there is not the spring in my step there was earlier in the morning.

Midday, and Missy has walked to Al's Super-Valu Foods and More, where she buys a small block of cheese, a carton of unconcentrated orange juice, two avocados, and on to the County One Bank where she withdraws two hundred and seventy-nine dollars and twenty-two cents, which is the total amount of money in her savings account, and I creep after her sweet as sugar and quiet as the grave.

'Morning, Missy,' says the owner of the Salt Shaker Café, when Missy enters. He has a trim beard, more pepper than salt, and my heart would have skipped a beat if it were not in the sandwich bag in Missy's pocket, for this man obviously lusts after her and my confidence, which is legendary, droops and wilts. *I am Harlequin, I tell myself, in my diamond-covered garments, and the world is my harlequinade. I am Harlequin, who rose from the dead to play his pranks upon the living. I am Harlequin, in my mask, with my wand.* I whistle to myself, and my confidence rises, hard and full once more.

'Hey, Harve,' says Missy. 'Give me a plate of hash browns, and a bottle of ketchup.'

'That all?' he asks.

'Yes,' she says. 'That'll be perfect. And a glass of water.'

I tell myself that the man Harve is Pantaloon, the foolish merchant that I must bamboozle, baffle, confusticate and confuse. Perhaps there is a string of sausages in the kitchen. I resolve to bring delightful disarray to the world, and to bed luscious Missy before midnight: my Valentine present to myself. I imagine myself kissing her lips.

There is a handful of other diners. I amuse myself by swapping their plates while they are not looking, but I

have difficulty finding the fun in it. The waitress is thin, and her hair hangs in sad ringlets about her face. She ignores Missy, whom she obviously considers entirely Harve's preserve.

Missy sits at the table, and pulls the sandwich bag from her pocket. She places it on the table in front of her.

Harve-the-Pantaloon struts over to Missy's table, gives her a glass of water, a plate of hash-brown potatoes, and a bottle of Heinz 57 Varieties Tomato Ketchup. 'And a steak knife,' she tells him.

I trip him up on the way back to the kitchen. He curses, and I feel better, more like the former me, and I goose the waitress as she passes the table of an old man who is reading *USA Today* while toying with his salad. She gives the old man a filthy look. I chuckle, and then I find I am feeling most peculiar. I sit down upon the floor, suddenly.

'What's that, honey?' the waitress asks Missy.

'Health food, Charlene,' says Missy. 'Builds up iron.' I peep over the tabletop. She is cutting up small slices of liver-coloured meat on her plate, liberally doused in tomato sauce, and piling her fork high with hash browns. Then she chews.

I watch my heart disappearing into her rosebud mouth. My Valentine's jest somehow seems less funny.

'You anaemic?' asks the waitress, on her way past once more, with a pot of steaming coffee.

'Not any more,' says Missy, popping another scrap of raw gristle cut small into her mouth, and chewing it, hard, before swallowing.

And as she finishes eating my heart, Missy looks down

and sees me sprawled upon the floor. She nods. 'Outside,' she says. 'Now.' Then she gets up, and leaves ten dollars beside her plate.

She is sitting on a bench on the sidewalk waiting for me. It is cold, and the street is almost deserted. I sit down beside her. I would caper around her, but it feels so foolish now I know someone is watching.

'You ate my heart,' I tell her. I can hear the petulance in my voice, and it irritates me.

'Yes,' she says. 'Is that why I can see you?'

I nod.

'Take off that domino mask,' she says. 'You look stupid.'

I reach up and take off the mask. She looks slightly disappointed. 'Not much improvement,' she says. 'Now, give me the hat. And the stick.'

I shake my head. Missy reaches out and plucks my hat from my head, takes my stick from my hand. She toys with the hat, her long fingers brushing and bending it. Her nails are painted crimson. Then she stretches and smiles, expansively. The poetry has gone from my soul, and the cold February wind makes me shiver.

'It's cold,' I tell her.

'No,' she says. 'It's perfect, magnificent, marvellous and magical. It's Valentine's Day, isn't it? Who could be cold upon Valentine's Day? What a fine and fabulous time of the year.'

I look down. The diamonds are fading from my suit, which is turning ghost-white, Pierrot-white.

'What do I do now?' I ask her.

'I don't know,' says Missy. 'Fade away, perhaps. Or find another role . . . A lovelorn swain, perchance, mooning

and pining under the pale moon. All you need is a Columbine.'

'You,' I tell her. 'You are my Columbine.'

'Not any more,' she tells me. 'That's the joy of a harlequinade, after all, isn't it? We change our costumes. We change our roles.'

She flashes me such a smile, now. Then she puts my hat, my own hat, my Harlequin-hat, up on to her head. She chucks me under the chin.

'And you?' I ask.

She tosses the wand into the air: it tumbles and twists in a high arc, red and yellow ribbons twisting and swirling about it, and then it lands neatly, almost silently, back in her hand. She pushes the tip down to the sidewalk, pushes herself up from the bench in one smooth movement. 'I have things to do,' she tells me. 'Tickets to take. People to dream.' Her blue coat that was once her mother's is no longer blue, but is canary yellow, covered with red diamonds.

Then she leans over, and kisses me, full and hard, upon the lips.

Somewhere a car backfired. I turned, startled, and when I looked back I was alone on the street. I sat there for several moments, on my own.

Charlene opened the door to the Salt Shaker Café. 'Hey. Pete. Have you finished out there?'

'Finished?'

'Yeah. C'mon. Harve says your ciggie break is over. And you'll freeze. Back into the kitchen.'

I stared at her. She tossed her pretty ringlets and,

momentarily, smiled at me. I got to my feet, adjusted my white clothes, the uniform of the kitchen help, and followed her inside.

It's Valentine's Day, I thought. Tell her how you feel. Tell her what you think.

But I said nothing. I dared not. I simply followed her inside, a creature of mute longing.

Back in the kitchen a pile of plates was waiting for me: I began to scrape the leftovers into the pig-bin. There was a scrap of dark meat on one of the plates, beside some half-finished ketchup-covered hash browns. It looked almost raw, but I dipped it into the congealing ketchup and, when Harve's back was turned, I picked it off the plate and chewed it. It tasted metallic and gristly, but I swallowed it anyhow, and could not have told you why.

A blob of red ketchup dripped from the plate on to the sleeve of my white uniform, forming one perfect diamond.

'Hey, Charlene,' I called, across the kitchen. 'Happy Valentine's Day.' And then I started to whistle.